

พฤติกรรมการณ์ของประชาชนในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

นเรศ หนองใหญ่

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ นเรศ หนองใหญ่ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.กฤษฎา นันทเพชร)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.กฤษฎา นันทเพชร)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุณี หงษ์วิเศษ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ฤทธิกร ศิริประเสริฐโชค)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัญย์ ธารเสนา)

วันที่...12...เดือน...มิถุนายน...พ.ศ...2560....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมกรรมการออมของประชาชน ในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะอาจารย์ ดร.กฤษฎา นันทเพ็ชร ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษา และได้สละเวลาอันมีค่า ในการให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ความคิดเห็นในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมาผู้ศึกษาซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการจัดทำแบบสอบถาม และขอกราบขอบพระคุณท่านคณาจารย์ ในวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้ศึกษาตลอดระยะเวลา ที่ผู้ศึกษาเข้ารับการศึกษ ซึ่งความรู้ที่ได้รับนั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ เป็นอย่างมาก

การศึกษาครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากไม่ได้ความร่วมมือจากประชาชนในเขตพื้นที่ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ทุกท่านที่กรุณากรอกแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน และผล การศึกษาที่ได้จะนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการออม สร้างจิตสำนึกและกระตุ้นในการออม แก่ประชาชนประชาชน ในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ให้มีการออมมากขึ้นต่อไป ผู้ศึกษา ขอขอบพระคุณจากใจจริง

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณมารดา คุณาติ พี่น้องที่สนับสนุนเป็นกำลังใจ อันสำคัญยิ่งตลอดมา เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนนิสิตร่วมหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน รุ่น 9 ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือเสมอมา

นเรศ หนองใหญ่

57930288: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน: รป.ม. (การจัดการภาครัฐและเอกชน)

คำสำคัญ: พฤติกรรมการออม/ ของประชาชน/ ในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

นเรศ หนองใหญ่: พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่พัทยา จังหวัดชลบุรี

(SAVING BEHAVIOUR AMONG PEOPLE LIVING IN PATTAYA CITY, CHON BURI

PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: กฤษฎา นันทเพ็ชร, ปร.ค. 97 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก ทำการวิจัยโดยใช้เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถาม โดยใช้การวัดข้อมูลด้วยสถิติในการวิจัย คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ \bar{X} % SD และ ค่า t-test, F-test โดยใช้สถิติทดสอบที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท วัตถุประสงค์การจ่ายเงินโดยเฉลี่ยแต่ละเดือน เพื่อซื้อสินค้า/ บริการที่จำเป็นสำหรับชีวิตเพื่อให้เงินกับบุคลากรหรือครอบครัวมารับผิดชอบ โดยเฉลี่ยแต่ละเดือนโดยเฉลี่ยแต่ละเดือน ส่วนใหญ่เพื่อน ญาติ พี่น้อง หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท ลักษณะทรัพย์สินที่ออม ออมในรูปทรัพย์สินเงินฝาก หุ่นยนต์รับชม บาท ออมในรูปทรัพย์สินทองคำ อัญมณี รูปทรัพย์สินทางการเงินที่ออมในระบบฝากกับธนาคารประเภทฝากออมทรัพย์ เก็บเงินสดไว้ในมือ และทำประกันชีวิตโดยมีการจ่ายเงินเพื่อสะสมระยะยาว รูปทรัพย์สินทางการเงินที่ออมนอกระบบ เล่นแชร์ และออกเงินกู้ วัตถุประสงค์ของการออม เพื่อซื้อทรัพย์สิน เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามชราเกษียณอายุ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับการออมต่อพฤติกรรมการออม พบว่า พฤติกรรมการออมในภาพรวมอยู่ในระดับการออมพอใช้ ($\bar{X} = 1.14$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า (ส่วนใหญ่ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคารอยู่ในระดับการออมเกือบทุกเดือน ($\bar{X} = 2.15$) รองลงมาได้แก่ ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน อยู่ในระดับการออมเกือบทุกเดือน ($\bar{X} = 2.10$) ออมในรูปสินทรัพย์ถาวรอยู่ในระดับการออมหลายเดือนครั้ง ($\bar{X} = 1.28$) เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์อยู่ในระดับการออมหลายเดือนครั้ง ($\bar{X} = 1.12$) ตามลำดับ สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการออมไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

57930288: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.
(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: SAVING BEHAVIOUR/ THE PUBLIC/ IN THE AREA OF PATTAYA CITY,
CHON BURI PROVINCE

NARET NONGYAI: SAVING BEHAVIOUR AMONG PEOPLE LIVING IN
PATTAYA CITY, CHON BURI PROVINCE. ADVISOR: KRISDA NANTAPETCH, Ph.D.
97 P. 2017.

The purposes of this quantitative study were to examine saving behavior among people living in Pattaya City, Chon Buri Province and to compare their saving behavior as classified by personal factors, including gender, age, educational level, and status. The subjects participating in this study were 400 people living in the area of Pattaya City who were recruited by a convenient sampling technique. The instrument used to collect the data was a questionnaire. The statistical tests used to analyze the collected data included frequency, percentage, means, standard deviation, t-test, and F-test with a pre-set significant level at .05.

The majority of the subjects were employees working for private companies who earned 20,001-30,000 baht per month. Mostly, they spent monthly no more than 10,000 baht on buying goods necessary for life, giving to their parents or family members-cousins and siblings. Also, regarding the types of savings, it was found that they saved in forms of cash savings, stocks, savings bonds, gold, and jewels. In addition, it was shown that the subjects kept their savings by depositing their money in saving accounts with banks, keeping cash with themselves, or buying life insurance with a stretch payment. Furthermore, it was shown that the subjects kept aside their money in forms of money sharing and loans. The main purposes of their savings included buying assets, spending on emergency cases and in old age, respectively.

Based on the results of the analysis of saving behavior, it was shown that the level of savings among the subjects was at a moderate level ($\bar{X} = 1.14$). When considering each aspect, saving their money with banks was done by the subjects almost on a monthly basis ($\bar{X} = 2.10$). Also, the subjects periodically saved in a form of permanent assets ($\bar{X} = 1.28$), and they deposited their money at a regular intervals of months with credit unions ($\bar{X} = 1.12$). Furthermore, based on the test of hypotheses, there was no statistically significant difference in the saving behavior among the subjects who had different gender. Finally, a statistically significant difference was found in the saving behavior among the subjects who had different age, educational level, status, occupation, average amount of monthly salary and debt at a significant level of .05.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออม พฤติกรรมการออมของครัวเรือน ในประเทศไทย	8
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2554).....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	44
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	44
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ.....	46
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม.....	50
ตอนที่ 4 ผลวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	51
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	74
สรุปผลการวิจัย.....	74
อภิปรายผลการวิจัย.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก.....	88
ภาคผนวก ก.....	89
ภาคผนวก ข.....	91
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	97

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เป้าหมายการระดมเงินออมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-10.....	32
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	46
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการออมต่อพฤติกรรมการออม ของกลุ่มตัวอย่าง	50
5	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเพศที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน.....	51
6	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอายุที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน.....	53
7	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการออมระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกันที่ละคู่ โดยใช้วิธีของ LSD	54
8	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการ ออมแตกต่างกัน	55
9	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการออมระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษา ต่างกันที่ละคู่โดยใช้วิธีของ LSD	57
10	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการ ออมแตกต่างกัน	59
11	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการออมระหว่างกลุ่มที่มีสถานภาพสมรส ต่างกันที่ละคู่โดยใช้วิธีของ LSD	61
12	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการ ออมแตกต่างกัน	61
13	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการออมระหว่างกลุ่มที่มีอาชีพต่างกัน ที่ละคู่ โดยใช้วิธีของ LSD.....	63
14	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็น ต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกรออมระหว่างกลุ่ม ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันที่ละคู่โดยใช้วิธีของ LSD	68
16	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็น ต่อพฤติกรรมกรออมแตกต่างกัน.....	70
17	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกรออมระหว่างกลุ่มที่มีภาระหนี้สิน ต่อเดือนต่างกันที่ละคู่โดยใช้วิธีของ LSD	72
18	ผลการทดสอบสมมติฐาน	72

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การออมภาคครัวเรือนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551-พ.ศ. 2556	2
2	หนี้สินครัวเรือนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-พ.ศ. 2556.....	2
3	กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
4	รายได้ รายจ่าย และการออมของมนุษย์ในวงจรชีวิต.....	26
5	โครงสร้างระบบการออมเพื่อการเกษียณของประเทศไทย	28

บทที่ 1

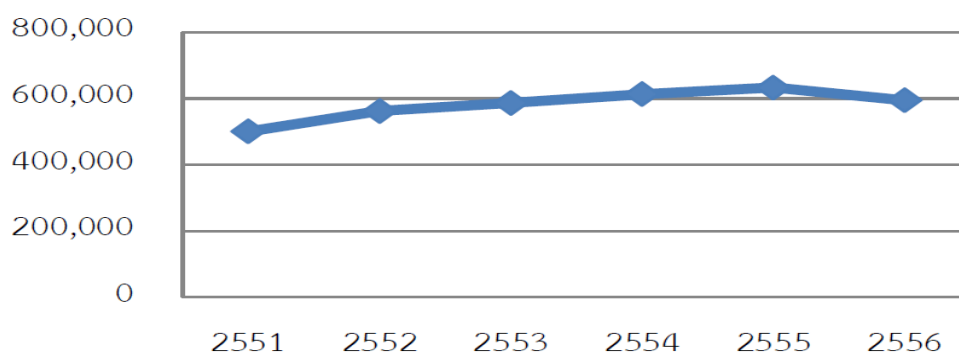
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายการเจริญเติบโตให้เป็นที่น่าพอใจนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยเงินทุนจำนวนมาก และแนวทางการสะสมเงินทุนจำเป็นต้องอาศัยจากแหล่งเงินทุน 2 แห่ง คือ เงินออมในประเทศ ได้แก่ การออมภาคเอกชนและภาครัฐและเงินทุนจากต่างประเทศ ได้แก่ เงินกู้ เงินช่วยเหลือ และเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ นอกจากนี้ฐานการผลิตของประเทศไทยยังต้องพึ่งพาอาศัยวัตถุดิบจากต่างประเทศค่อนข้างสูง รวมทั้งประเทศไทยยังคงมีความจำเป็นต้องนำเข้าพลังงาน โดยเฉพาะน้ำมันจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ดังนั้น หากราคาน้ำมันในต่างประเทศผันผวนก็จะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศค่อนข้างมาก ส่งผลให้ต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศมาชดเชย ข้อจำกัดและจุดอ่อนทางเศรษฐกิจของประเทศในการพึ่งพาต่างประเทศในระดับสูง ทั้งด้านการเงินและการผลิตนั้น เกิดจากความไม่เพียงพอของเงินออมในประเทศ ทำให้ต้องอาศัยแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศมาชดเชยแม้ว่าการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศจะมีผลกระทบต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินลงทุนเช่นเดียวกับการออมในประเทศ แต่การพึ่งพาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนต่างประเทศมากเกินไป อาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากต้องเสียผลประโยชน์ให้ต่างประเทศในรูปดอกเบี้ยและสิทธิพิเศษต่าง ๆ ดังนั้นการพยายามระดมเงินออมในประเทศจึงเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งรัฐบาลจำเป็นต้องกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจทั้งด้านการเจริญเติบโต และการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการออมในประเทศเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญที่สุดแหล่งหนึ่งที่จะเอื้อให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ ทั้งนี้เพราะกลยุทธ์การพัฒนาประเทศที่ต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ นอกจากจะทำให้ประเทศต้องประสบปัญหาเงินทุนไหลเข้าออกไม่สอดคล้องกับเศรษฐกิจในแต่ละขณะอันส่งผลต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ และประสิทธิภาพของการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจและการเงินแล้ว การพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ

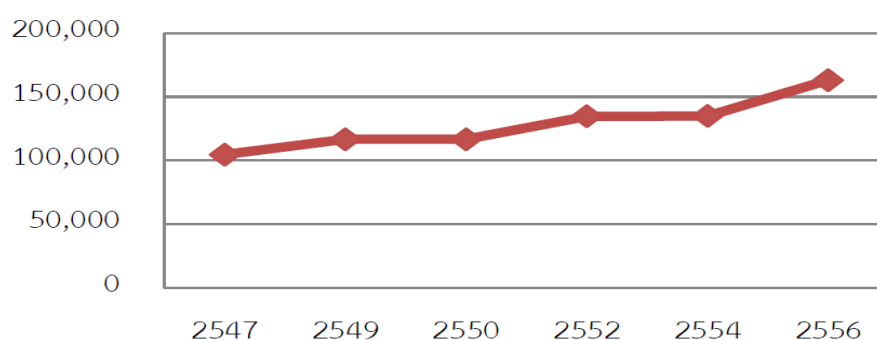
นอกจากนี้การออมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจรากฐาน และเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เนื่องจากการช่วยสนับสนุนการลงทุนของประเทศ และการจ้างงาน และสร้างเสริมความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และลดผลกระทบจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการออมในระดับสูงจะทำให้การลงทุนในระดับประเทศไม่จำเป็นต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศ (ประโยชน์การออม, 2557) ดังภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงการออมภาคครัวเรือนที่มีแนวโน้มการออมเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2555

ยกเว้นปี พ.ศ. 2556 ที่ครัวเรือนมีการออมลดลงจากปีก่อน

ภาพที่ 1 การออมภาคครัวเรือนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551-พ.ศ. 2556 (สำนักนโยบายการออมและการลงทุน, 2558 ก)

ในขณะเดียวกันหนี้สินครัวเรือนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2556 ก็ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ดังภาพที่ 2) ดังนั้นหากครัวเรือนมีความระมัดระวังในการใช้จ่ายใช้สอย หลีกเลี่ยงการใช้จ่ายสินค้าฟุ่มเฟือย และเพิ่มระดับการออมด้วยก็จะช่วยให้สภาพปัญหาหนี้สินครัวเรือนถูกแก้ไข จึงกล่าวได้ว่า การออมเงินมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะการออมส่วนบุคคลที่ส่งผลถึงความมั่นคงของครัวเรือน และการออมภาคครัวเรือนก็ส่งผลต่อเงินออมและเงินลงทุนและเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจระดับมหภาคด้วย

ภาพที่ 2 หนี้สินครัวเรือนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-พ.ศ. 2556 (สำนักนโยบายการออมและการลงทุน, 2558)

จากความหมายของพฤติกรรม คือ เป็นการกระทำหรือการปฏิบัติที่มีจุดมุ่งหมาย หรือเป็นกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ ที่ผ่านการใคร่ครวญแล้วซึ่งสามารถวัดและตรวจสอบได้ (จุฑาธิบดิ์ ฤกษ์สันทัต, 2555, หน้า 26; ฉัฐพร ศิริกุล, 2554, หน้า 6; รุ่งนภา ศรีธัญญา โชติ, 2550, หน้า 8) ดังนั้นพฤติกรรมการออมจึงสามารถวัดได้จาก 1) ปริมาณการออม หมายถึง จำนวนเงิน โดยประมาณที่ได้จากการนำรายได้ที่เหลือจากการหักรายจ่ายจากการบริโภคในชีวิตประจำวัน อย่างประหยัด มัธยัสถ์ และคุ้มค่า นำมาเก็บสะสมไว้ในรูปแบบต่าง ๆ (จุฑาธิบดิ์ ฤกษ์สันทัต, 2555, หน้า 8; รุ่งนภา ศรีธัญญา โชติ, 2550, หน้า 10) 2) รูปแบบการออม หมายถึง ลักษณะในการออมเงิน ในรูปทรัพย์สินต่าง ๆ ได้แก่ การออมในรูปสินทรัพย์ถาวร การออมในรูปของทรัพย์สินทางการเงิน ในระบบ และการออมในรูปของทรัพย์สินทางการเงินนอกระบบ (รัชนีบุลย์ ลิมปัญญาเลิศ, 2553, หน้า 13; ศุภวรรณ มณีพันธุ์วงศ์, 2552, หน้า 14) และ 3) วัดอุปสงค์ของการออม หมายถึง ความมุ่งหมายที่ผู้ออมตั้งใจที่จะออมเงินไว้เพื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต (รุ่งนภา ศรีธัญญา โชติ, 2550, หน้า 10; รัชนีบุลย์ ลิมปัญญาเลิศ, 2553, หน้า 13; ศุภวรรณ มณีพันธุ์วงศ์, 2552, หน้า 14) ดังกล่าว จึงประสบข้อจำกัดและต้องแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ มากขึ้น ดังนั้นการระดมเงินออม ภายในประเทศน่าจะเป็นทางออกที่ดี โดยให้ความสำคัญกับการออมการออมภาคครัวเรือน เป็นเครื่องชี้ถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประชาชน โดยรวมเพราะการออมของบุคคล ในครัวเรือนจะแสดงถึงผลทางเศรษฐกิจที่ประชาชนได้รับจากความสามารถในการจัดการ ทางการเงิน ส่วนการออมภาคธุรกิจแสดงถึงศักยภาพความสามารถหรือเหตุของการทำกำไร จากความสามารถในการจัดการทางการเงินเช่นเดียวกัน และการออมของภาครัฐแสดงถึงศักยภาพ ของการบริการและบริหารการเงินที่รัฐบาลจะให้แก่ประชาชนได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การออมของ ครัวเรือนมีความสำคัญโดยตรงกับประชาชนที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญอย่างมากโดยเฉพาะ อย่างยิ่งครัวเรือนในชุมชนของจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันแต่ละชุมชนในประเทศไทย ต่างมีแผนแม่บทชุมชนเพื่อเป็นแผนแห่งการพึ่งพาตนเอง

จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในประเทศไทยที่มีหลายครัวเรือนและประชาชน หลากหลายอาชีพตั้งแต่อาชีพการประมง อาชีพการทำนา และอาชีพการทำสวน ทั้งนี้เนื่องจาก เป็นจังหวัดที่มีสภาพพื้นที่ทั้งที่เป็นพื้นที่ริมฝั่งทะเล พื้นที่ราบชายฝั่งลุ่มน้ำ และพื้นที่สูงภูเขา ซึ่งทำให้ชุมชนในชลบุรีมีวิถีชีวิต และวิถีการผลิตที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน และกันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พร้อมกันนี้ประชาชนในจังหวัดชลบุรีได้มีการรวมกลุ่มกัน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของตน ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของบุคคล นั้นจะมีปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นตัวแปรกำหนดตัวหนึ่ง โดยตัวอย่างปัจจัย ในทางสังคม และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เชื่อว่ามีอิทธิพลต่อการออม อาทิเช่น จำนวนผู้มีเงินได้

ในครัวเรือน เป้าหมายการออม รสนิยมในการบริโภค อายุ การศึกษา อาชีพ ขนาดของครอบครัว กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน สภาพภูมิศาสตร์และเขตที่อยู่อาศัย ความพร้อมของสถาบันการเงิน การโฆษณา และสิ่งจูงใจ (จาคินี เรื่องธรรมศักดิ์, 2551, หน้า 18) แหล่งที่มาของรายได้แน่นอน แหล่งที่มาจากรายได้ไม่แน่นอน และปริมาณทรัพย์สินทางการเงินสุทธิของครัวเรือน (จารณี บุญยะพงส์ไชย, 2545, หน้า 9)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออม โดยผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เป็นพื้นที่ศึกษาเนื่องจากเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับนิคมอุตสาหกรรมอมตะนครที่มีการขยายตัวของประชากรอย่างรวดเร็ว และประชาชนที่อาศัยอยู่มีสภาพเศรษฐกิจดี ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า หากศึกษาวิจัยเรื่องนี้จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐ นำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริม และสนับสนุนการออมให้แก่ประชาชนในพื้นที่แห่งนี้ และพื้นที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยา จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่พัทยา จังหวัดชลบุรี
2. ทราบถึงปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
3. แนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการออมของประชาชนให้เป็นที่ไปในทิศทางที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่พัทยา จังหวัดชลบุรี
2. ขอบเขตด้านประชากร มุ่งศึกษาเป้าหมาย คือ ประชากรที่พักอาศัยในเขตพื้นที่พัทยา จังหวัดชลบุรี

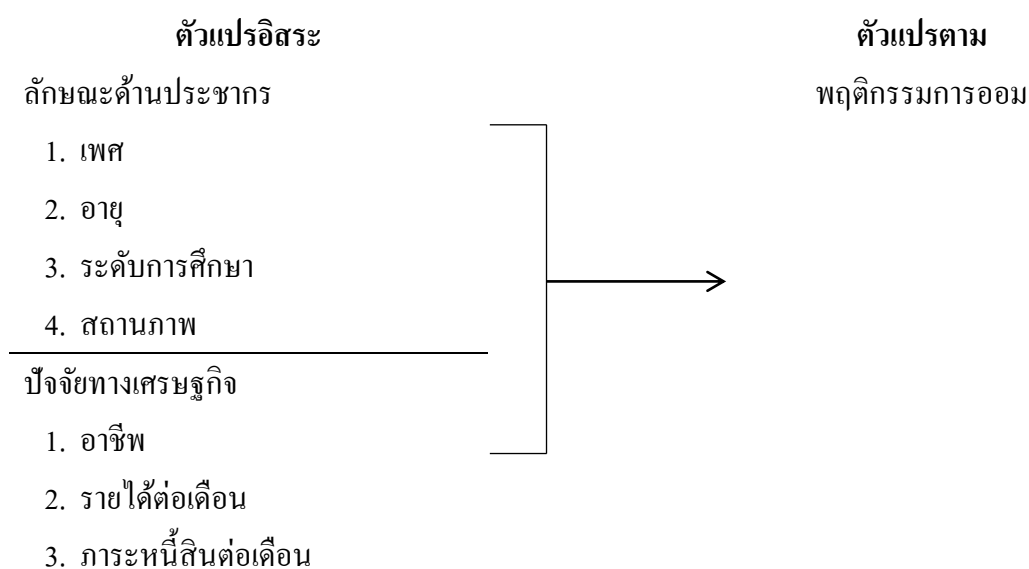
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

4. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเดือนกันยายน ถึง เดือนตุลาคม

พ.ศ. 2559

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถกำหนดตัวแปรที่ศึกษาเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ตั้งสมมติฐานมีดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 เพศที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 อายุที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 4 สถานภาพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 5 อาชีพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 7 หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมการออม หมายถึง วัตถุประสงค์ในการออม ปริมาณการออม และรูปแบบการออม ลักษณะการออมเงินของภาคครัวเรือนซึ่งแบ่งเป็นการออมในสถาบันการเงิน เช่น ฝากธนาคาร กรมธรรม์ประกันชีวิต สหกรณ์ออมทรัพย์ ฯลฯ และการออมนอกสถาบันการเงิน เช่น เก็บเงินสดไว้ในมือ การเล่นแชร์ ซื้อสินทรัพย์ถาวร ให้กู้ยืมโดยมี/ไม่มีสัญญาตามกฎหมาย ฯลฯ

การออมเป็นการสะสมเงินในส่วนที่สามารถนำไปใช้จ่ายได้ในปัจจุบันเพื่อเก็บไว้ใช้ในอนาคตรือเป็นการนำรายได้ที่เหลือจากการหักรายจ่ายจากการบริโภคในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด มัธยัสถ์ และคุ้มค่า

ระดับการศึกษา หมายถึง คุณวุฒิสูงสุดทางการศึกษาที่ได้รับ ได้แก่ ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี และปริญญาโท

เป้าหมายการออม หมายถึง การวางแผนที่ประหยัดไว้สำหรับใช้ในวันข้างหน้า ได้แก่ ไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ไว้ใช้ยามชรา สำหรับการศึกษาคือที่อยู่อาศัย ซื้อเครื่องประดับ

อาชีพ หมายถึง งานที่ทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ ได้แก่ รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้าง ค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัทเอกชน

รายได้ต่อเดือน หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้จากการทำงานหรือประกอบอาชีพของตนเองที่ได้รับเป็นประจำทุกเดือน ได้แก่ จากการประกอบธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย รับจ้าง เป็นต้น

รายจ่ายต่อเดือน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในแต่ละเดือน ได้แก่ ค่าเช่าบ้าน ค่าผ่อนรถ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่ารักษาพยาบาล ค่าเดินทาง ค่าอาหาร ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด

ภาระหนี้สิน หมายถึง เงินที่ผู้หนึ่งคิดค้างอยู่จะต้องใช้ให้แก่อีกผู้หนึ่ง ได้แก่ เพื่อนญาติพี่น้อง สหกรณ์ โรงรับจํานำ บริษัทขายสินค้าเงินผ่อน สวัสดิการที่ทำงาน บริษัทบัตรเครดิตเงินสด

การเล่นแชร์ หมายถึง การออมในรูปแบบทรัพย์สินการเงินนอกระบบ โดยเป็นการลงทุนเป็นจำนวนเงิน และตามวาระที่กำหนดแล้วประมวลว่าจะให้ดอกเบี้ยเท่าไร ผู้ลงทุนที่ให้ดอกเบี้ยสูงสุดจะได้รับเงินก่อนและเวียนไปจนครบจำนวนผู้เล่น ซึ่งผู้เล่นทุกคนจะต้องส่งเงินแชร์จนครบกำหนด

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษารั้วนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในงานวิจัย โดยประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออม พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย
2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2554)
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออม พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย

ความหมายของการออม

เงินออม (Saving) ตามความหมายของพจนานุกรมศัพท์ทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ส่วนหนึ่งของรายได้ที่ไม่ได้ใช้จ่ายเพื่อการบริโภค หากแต่เก็บไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายต่าง ๆ ในอนาคต การใช้จ่ายเงินออมอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การถือไว้เป็นเงินสด นำเงินออมไปฝากธนาคารหรือนำเงินออมไปซื้อหลักทรัพย์ เป็นต้น จำนวนเงินที่ออมนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่

1. จำนวนรายได้ ถ้ามีบุคคลมีรายได้เพิ่มขึ้น การออมก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย
2. การคาดการณ์เกี่ยวกับรายได้ในอนาคตถ้าผู้มีรายได้คาดว่าในอนาคตจะมีรายได้มากก็อาจจะเก็บออมในปัจจุบันน้อยลง
3. อัตราดอกเบี้ย ถ้าอัตราดอกเบี้ยในปัจจุบันอยู่ในระดับสูงจะจูงใจให้คนเก็บเงินออมมากขึ้น

เงินออมตามศัพท์ทางเศรษฐกิจ ธุรกิจ การเงิน และการธนาคาร หมายถึง เงินที่ออมไว้ โดยการฝากไว้กับสถาบันการเงิน

กองบัญชาการรายได้ประชาชาติ (สุชาติ ภิระกุล, อมรา ศรีพยัคฆ์ และปรีชา พลอยคนัย, 2526, หน้า 26) ได้ให้คำจำกัดความของการออมของครัวเรือนว่าเป็น รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน (Disposable income) หักด้วยรายจ่ายของครัวเรือน (Personal outlay)

Knowles (1975, pp. 364-365) ได้อธิบายว่า การออม คือ รายได้ส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและภาษี ทั้งนี้การออมดังกล่าวไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นเงินออมที่อยู่ในบัญชีออมทรัพย์หรืออยู่ในรูปของทรัพย์สินใด ๆ แต่จะเป็นการออมที่เป็นเงินฝาก

ในบัญชีกระแสรายวันหรือเก็บไว้ที่ใดที่หนึ่งก็ได้ เพียงแต่เป็นรายได้ที่ยังมิได้มีการใช้จ่ายเท่านั้น

Heller (1953 อ้างถึงใน สุชาติ กิระกุล และคณะ, 2526, หน้า 26) ให้ความหมายของการออมไว้ว่า การออมของครัวเรือนในทางเศรษฐศาสตร์ คือ รายได้ที่ยังไม่ได้จ่ายไปเพื่อการอุปโภคบริโภคหรืออาจหมายถึง ส่วนต่างระหว่างรายได้ (Current income) กับรายจ่าย (Current expense)

John (1985 cited in Atkinson, 1961, pp. 218-219) ได้ให้ความหมายของการออมไว้ว่าเป็นความแตกต่างของรายได้และค่าใช้จ่ายหรือรายได้ส่วนที่เกินจากค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ได้สร้างฟังก์ชันการบริโภคในระยะสั้นแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับรายได้และตั้งสมมติฐานว่าด้วยการบริโภคไว้ว่า รายได้ที่เพิ่มขึ้นก็ต้องออมไว้และรายได้ที่เพิ่มขึ้นนั้น ประชาชนมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายในอัตราที่ต่ำกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น

สุจิตรา บัวใบ (2527, หน้า 33) ได้ให้ความหมายของการออมว่าหมายถึง จำนวนรายได้ที่ยังมิได้ใช้ไปในการซื้อสินค้าและบริการเพื่ออุปโภคบริโภคในระยะเวลาหนึ่งหรือหมายถึง ส่วนแตกต่างระหว่างรายได้และรายจ่ายที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค

สุภาวดี เจริญทรัพย์ (2527, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของการออมไว้คล้ายกับแนวคิดของเคนส์ว่า เงินออมเป็นส่วนของเงินรายได้ที่เหลือหลังจากหักด้วยค่าใช้จ่ายหรือเงินออม = รายได้ - ค่าใช้จ่ายนั่นเอง ส่วน สมโภชน์ ธนาภักทร (2539, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของการออมไว้ว่าเป็นส่วนแตกต่างระหว่างรายได้และรายจ่ายเพื่อการบริโภค

วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาห์ และวลัยภรณ์ อัดตะนันท์ (2530, หน้า 33) ได้ให้ความหมายของการออมว่าเป็นรายได้ส่วนที่สามารถใช้จ่ายได้จริงแต่ไม่ได้จ่ายออกไปเพื่อการบริโภคในปัจจุบัน โดยรายได้ส่วนนี้ได้มีการเก็บออมไว้ในลักษณะดังนี้

1. เก็บออมไว้เป็นทรัพย์สินทางการเงิน โดยแบ่งเป็น
 - 1.1 เก็บออมไว้ในสถาบันการออม เช่น เงินฝากประเภทต่าง ๆ
 - 1.2 เก็บออมไว้ในรูปเครื่องมือทางการเงิน เช่น เงินสด หุ้นหุ้น พันธบัตร

ตัวเงิน ฯลฯ

2. เก็บออมไว้ในรูปทรัพย์สินที่แท้จริงหรือทรัพย์สินถาวร เช่น ที่ดิน ที่พักอาศัย เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อัญมณี ฯลฯ

โดยสรุปแล้วเงินออมก็คือ การเก็บสะสมรายได้ส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ใช้จ่ายไปเพื่อการบริโภคหรือเป็นรายได้ส่วนที่เหลือจากการบริโภค เก็บไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้จ่ายในอนาคตซึ่งอาจจะนำไปลงทุนต่อ หรือฝากธนาคารไว้กินดอกเบี้ย ซื้อหลักทรัพย์หรืออาจจะเก็บไว้เฉย ๆ ในรูปของเงินสดหรือในรูปของทรัพย์สินอื่น ๆ ก็ได้

เหตุผลของการออม

การตัดสินใจในออมทรัพย์ของแต่ละคนอาจจะมีเหตุผลแตกต่างกันไปซึ่งทฤษฎีความต้องการถือเงินของ Keynes (1989 อ้างถึงใน เวรศ อุปาคิต, 2535, หน้า 264-272) ได้กล่าวไว้ว่า คนจะมีความต้องการถือเงินหรือเก็บเงินไว้เพื่อวัตถุประสงค์ 3 ประเภทคือ

1. ความต้องการถือเงินไว้เพื่อจับจ่ายใช้สอย
2. ความต้องการถือเงินไว้เพื่อยามฉุกเฉิน ทั้งนี้เพราะความไม่แน่นอนเกี่ยวกับรายได้ รายจ่ายในอนาคตที่ไม่สามารถคาดคะเนได้
3. ความต้องการถือเงินไว้เพื่อเก็บกำไร แต่โดยรวม ๆ แล้วการตัดสินใจที่จะออมก็มักประกอบด้วยเหตุผลดังนี้ (วิไลลักษณ์ ไทยอุสุห์ และวัลย์ภรณ์ อัดตะนันท์, 2530, หน้า 33-46)
 - 3.1 เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามชรา
 - 3.2 เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ในยามที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันมาก่อนซึ่งจำเป็นจะต้องใช้จ่ายอย่างกะทันหัน เช่น การประสบอุบัติเหตุ การเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นต้น ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการเก็บออมไว้เช่นกัน
 - 3.3 เพื่อไว้ใช้จ่ายสำหรับการศึกษาอาจจะเป็นการเก็บออมไว้เพื่อการศึกษาสำหรับตนเองหรือสำหรับบุตรหลานก็ได้
 - 3.4 เพื่อไว้ใช้จ่ายในการซื้อที่อยู่อาศัย
 - 3.5 เพื่อซื้อเครื่องมือใช้ในการประกอบอาชีพ
 - 3.6 เพื่อไว้ใช้จ่ายในการซื้อสินค้าถาวร สินค้าถาวรในปัจจุบันเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการครองชีพ เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกในบ้าน รถยนต์ เครื่องเสียง เป็นต้น ซึ่งบุคคลทั่วไปมักปรารถนาจะมีไว้เพื่อความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต ดังนั้นการเก็บออมเพื่อเหตุผลนี้มักเกิดขึ้นอยู่เสมอ ๆ
 - 3.7 เพื่อให้ได้มาสำหรับหลักประกันบางอย่าง ได้แก่ การประกันชีวิต ประกันภัย ประกันอุบัติเหตุ เป็นต้น ซึ่งถ้าบุคคลใดประสบภัยพิบัติ โดยไม่คาดฝันในกรณีต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น หลักประกันเหล่านั้นจะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนได้
 - 3.8 เพื่อหาผลประโยชน์ ผลประโยชน์ในที่นี้ก็คือผลตอบแทนที่จะได้ขอม เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล และส่วนลด เป็นต้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเหตุผลในการออมตามเป้าหมายนี้ก็คือ ความต้องการผลประโยชน์จากการเก็บออมนั่นเองและโดยทั่วไปผู้มีรายได้สูงถึงระดับหนึ่งจะสามารถทำการออมเพื่อวัตถุประสงค์นี้ได้
 - 3.9 เพื่อจัดตั้งธุรกิจเพราะเชื่อกันว่า การประกอบธุรกิจจะทำให้ฐานะเศรษฐกิจของผู้ทำธุรกิจดีขึ้น เมื่อผู้ใดมีฐานะทางประกอบธุรกิจได้ก็ย่อมพยายามที่จะกระทำ โดยปัจจัยที่สำคัญ

ในการประกอบธุรกิจก็คือเงินทุน ดังนั้นการออมจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะได้เงินทุนมาประกอบธุรกิจ
 ดังความตั้งใจ

3.10 เพื่อใช้จ่ายในการซื้อเครื่องประดับ

3.11 เพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมทางด้านสังคม เช่น การให้ของขวัญวันเกิด แต่งงาน
 ซื้อบ้านใหม่ เป็นต้น

3.12 เพื่อเก็บไว้เป็นมรดกของบุตรหลาน

3.13 เพื่อไว้ใช้จ่ายในกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ออมไว้เพื่อใช้จ่ายในการสมรส
 เพื่อท่องเที่ยว เพื่อทำบุญ เป็นต้น

ส่วน สุภาณี อรรถจินดา, ศรีอรุณ เรศานนท์ และจันทร์เพ็ญ จาปะเกษตร (2525,
 หน้า 60-61) ได้กล่าวว่า บุคคลจะต้องมีรายได้ไว้ใช้จ่ายเสมอ เหตุผลในการออมมีหลายประการ
 ได้แก่

1. การออมเป็นการสร้างเงินทุนเพื่อความฉุกเฉินในเวลาที่ต้องการ เช่น การป่วย
 กะทันหันในครอบครัว อุบัติเหตุหรือการเดินทาง ไปเยี่ยมเพื่อนป่วยทั้งหมดสามารถก่อให้เกิด
 การใช้จ่ายออม เนื่องจากมีภาระการเงินที่ไม่แน่นอนเกิดขึ้นโดยกะทันหัน
2. การออมเพื่อซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิตเป็นสิ่งที่ทำให้บรรลุความต้องการทางการเงิน
 ที่มีค่าที่สุดของครอบครัว ทำให้มีการจัดหาเงินมาซื้อกรรมธรรม์
3. การออมเพื่อซื้อบ้านเหมาะสมที่จะปฏิบัติในทุกครอบครัว บุคคลอยากมีบ้าน
 และความปรารถนาของครอบครัวสามารถเป็นจริงได้เพียงสามารถออมเงินไว้เพียงพอจ่ายเงินค่างวด
 และผ่อนชำระส่วนที่เหลือ
4. การออมเพื่อแข่งขันในสังคม เช่น การซื้อของแพงและเพื่อพิสูจน์ตนเองให้บรรลุถึง
 ฐานะที่แน่นอน
5. การออมเพื่อการศึกษา
6. อัตราการว่างงานที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นเหตุผลในการออม ขณะที่บางคนคิดว่า
 เขามีความมั่นคงในการทำงาน ความจริงไม่มีใครมีความมั่นคงในงาน แต่ละครอบครัวก็จะลำบาก
 เมื่อหัวหน้าครอบครัวตกลง จึงต้องมีการออมเพื่อป้องกันการว่างงาน
7. การออมสำหรับผู้มีอายุมากเท่าที่ผ่านมามีแผนเบี้ยบำนาญและการคาดการณ์ว่า
 ค่าของเงินจะลดลง ดังนั้นในช่วงเวลาเกษียณบุคคลอาจต้องการรายได้ซึ่งจะหาได้โดยการออม
8. การออมเพื่อการสร้างทรัพย์สินสมบัติ หัวหน้าครอบครัวทุกครอบครัวปรารถนา
 ที่จะสร้างทรัพย์สินสมบัติ และฐานะให้มั่นคงไว้ให้พร้อม สำหรับเวลาที่เขาตายไปแล้วจะไม่ทำให้
 การเงินของครอบครัวแย่ไปด้วย

9. การออมเงินเพื่อการลงทุน และได้รับผลตอบแทนซึ่งนับเป็นเหตุผลที่สำคัญที่สุด เหตุผลหนึ่ง แม้ว่าจะเป็นการออมขนาดปานกลางที่สามารถทำให้เงินเพิ่มขึ้น อัตราผลตอบแทนในการลงทุนขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น สภาพคล่อง ความปลอดภัย และความสะดวก บุคคลสามารถเลือกลงทุนในแบบที่อัตราผลตอบแทนในการลงทุนสูงสุด

จากการศึกษาของ โสภณ โรจน์ธำรง (2528, หน้า 45) พบว่า วัตถุประสงค์ในการออมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการออมเพื่อการศึกษา รองลงมาเก็บออมเพื่อไว้ใช้จ่ายในยามป่วยไข้หรือชราและเพื่อหาผลประโยชน์

การสำรวจการออมทรัพย์ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย (2536, หน้า 34) ในปี พ.ศ. 2523 และปี พ.ศ. 2536 พบว่า เหตุผลในการออมของครัวเรือนไทยโดยทั่วไปส่วนใหญ่จะเก็บออมไว้ใช้ในเวลาเจ็บป่วยหรือยามชรา รองลงมาเก็บไว้เพื่อการศึกษาของตนและบุตรหลาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรรมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตรของ เสาวลักษณ์ ธรรมทิปกุล (2539, หน้า 108) ที่พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการออมเช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ธนาคารแห่งประเทศไทย (2536, หน้า 34) เช่นกัน

สรุปได้ว่า การออมทรัพย์ของแต่ละบุคคลนั้นมีเหตุผลที่แตกต่างกันไปซึ่งเหตุผลหลักที่สำคัญของการออมก็คือ การเก็บไว้เพื่อใช้จ่ายในอนาคตนั่นเอง

รูปแบบการออม

กองบัญชาการได้ประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดรูปแบบการออมเป็นหลายประเภท ดังนี้

1. การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร เป็นการออมโดยการนำรายได้ที่เหลือจากการบริโภคใช้จ่ายโดยการซื้อทรัพย์สินถาวรซึ่งเป็นการถือครองทรัพย์สินประเภทนี้จะถือครองเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นแม้ว่าจะมีสภาพคล่องน้อยมาก แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถหาผลตอบแทนได้โดยเฉพาะการถือครองที่ดินแต่โดยเฉพาะที่ดิน แต่ส่วนใหญ่แล้ววัตถุประสงค์ของการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวรคือ เพื่อป้องกันความเสี่ยงและให้มีความมั่นคงในอนาคต สำหรับทรัพย์สินถาวรที่นิยมถือไว้ได้แก่

1.1 ที่ดินซึ่งส่วนใหญ่นิยมถือไว้เป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง โดยคาดว่ามูลค่าของทรัพย์สินนี้จะเพิ่มขึ้นในอนาคต

1.2 อาคารและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่อาศัยเป็นลักษณะการออมอย่างหนึ่งซึ่งทั่วไป การซื้อที่อยู่อาศัยอาจจะต้องจ่ายตามราคาซื้อขายด้วยเงินสดหรือผ่อนชำระก็ได้ขึ้นอยู่กับผู้ออมจะมีกำลังเงินการออมมากน้อยเพียงใด

1.3 ทรัพย์สินประเภทที่ใช้ในการผลิต เช่น เครื่องจักร เครื่องมือต่าง เพราะการซื้อทรัพย์สินการผลิตนั้นอาจถือได้ว่าเป็นการออมอย่างหนึ่งก็ได้

1.4 การเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าคงเหลือ อาจจัดได้ว่าเป็นการออมเช่นกัน เนื่องมาจากจำนวนสินค้าคงเหลือก็คือ ส่วนหนึ่งของรายได้ที่ไม่ได้จ่ายนั่นเอง

1.5 การซื้อโลหะที่มีมูลค่าและอัญมณี

2. การออมในรูปแบบทรัพย์สินในทางการเงิน เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการออมก็คือ การเก็บเงินเป็นทรัพย์สินในทางการเงิน โดยเหตุผลของการออมไว้ในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงินที่แตกต่างกันไป เช่น สภาพคล่องสูงเพราะเปลี่ยนแปลงเป็นเงินสดได้ง่าย ให้ผลตอบแทนการเสี่ยงน้อย เป็นต้น ซึ่งการออมในลักษณะนี้อาจทำให้หลายวิธีดังนี้

2.1 การออมในรูปแบบทรัพย์สินในระบบ หมายถึง การออมโดยการถือทรัพย์สินทางการเงินที่สร้างขึ้นภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายคุ้มครองอยู่รูปแบบการออมประเภทนี้ได้แก่

2.1.1 เงินสดในมือ ซึ่งเป็นการถือเงินสดจะเป็นลักษณะการออมเพื่อต้องการสภาพคล่องสูงสุด แม้ว่าไม่มีผลตอบแทนเลยและอาจจะเกิดความเสียหายเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงค่าเงินและการสูญหาย

2.1.2 เงินฝากที่สถาบันทางการเงินต่าง ๆ แม้ว่าจะไม่มีสภาพคล่องเท่ากับได้ถือเงินสด แต่การออมในรูปแบบนี้จะได้รับค่าตอบแทนเป็นดอกเบี้ยหรือเงินปันผล โดยจะไม่มีความเสี่ยงจากการสูญหาย

2.1.3 การซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินต่าง ๆ ทั้งรัฐบาลและเอกชน เช่น ตั๋วแลกเงิน คลังตั๋วสัญญาใช้เงิน ตั๋วการค้า พันธบัตร หุ้นสามัญ หุ้นกู้ สลากออมสิน เป็นต้น การถือครองในรูปแบบหลักทรัพย์ทางการเงินต่าง ๆ จะมีสภาพคล่องน้อย เนื่องจากจะมีการกำหนดเวลาใช้คืน แต่ได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบผลตอบแทนไม่ว่าจะได้รับเป็นเงินปันผลหรือดอกเบี้ย

2.1.4 การให้กู้ยืมซึ่งมีสัญญาเงินกู้ถูกต้องต้องตามกฎหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาวซึ่งจะได้รับผลตอบแทนในรูปแบบดอกเบี้ยเงินกู้ แต่อาจไม่มากเท่ากับการกูนอกระบบแต่มีความเสี่ยงน้อยกว่า เนื่องจากมีสัญญาถูกต้องตามกฎหมาย

2.1.5 เบี้ยประกันตามกรมธรรม์ประกันชีวิตและกองทุนเลี้ยงชีพของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นการออมเพื่อความมั่นคงในระยะยาวและเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดในอนาคต

2.1.6 อื่น ๆ เช่น เงินหุ้นสมาชิกสหกรณ์ เงินค่าสมาชิกฌาปนกิจสงเคราะห์

2.2 การออมในรูปแบบทรัพย์สินการเงินนอกระบบซึ่งหมายถึง การถือทรัพย์สินทางการเงินที่ไม่อยู่ขอบเขตของกฎหมายที่คุ้มครองไปถึงได้ยาก การออมรูปแบบนี้ ได้แก่

2.2.1 การเล่นแชร์

2.2.2 การให้กู้เป็นส่วนตัวโดยไม่มีสัญญาคุ้มยืม

ซึ่งทั้งสองนี้มีค่าตอบแทนสูงแต่จะมีความเสี่ยงมากเนื่องจากไม่มีกฎหมายคุ้มครอง

2.2.3 อื่น ๆ เช่น การลดลงของหนี้สินครัวเรือนอาจถือเป็นการออมได้

รูปแบบหนึ่ง

3. การออมในสถาบันการออม

สถาบันการออมที่จัดตั้งภายใต้ระเบียบข้อบังคับของกฎหมายและดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการออม โดยรูปแบบการออมของสถาบันอยู่ภายใต้ระเบียบของกฎหมายเท่าที่รู้จักก็คือ

3.1 ธนาคารพาณิชย์ เป็นสถาบันทางการออมที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการระดมเงินออมในระบบเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่ธนาคารพาณิชย์จะมีเอกชนเป็นเจ้าของ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นมีลักษณะเป็นรูปแบบรัฐวิสาหกิจ สำหรับการออมที่ธนาคารพาณิชย์นั้นอยู่ในรูปแบบของการฝากเงินซึ่งมีประเภทการฝากเงิน 3 ลักษณะดังนี้

3.1.1 ฝากออมทรัพย์เป็นการฝากที่ผู้ออมสามารถออมเงินเป็นจำนวนเท่าใดก็ได้ และสามารถถอนคืนได้ตลอดเวลาโดยไม่เสียดอกเบี้ย โดยให้ผลตอบแทนในรูปแบบของดอกเบี้ยเงินฝาก

3.1.2 ฝากประจำเป็นการฝากเงินที่มีระยะเวลาในการฝากกำหนดไว้คือ 3 เดือน 6 เดือน 12 เดือน และ 24 เดือน โดยผู้ฝากจะถอนเงินฝากคืนได้ก็ต่อเมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว จึงจะได้ดอกเบี้ยและดอกเบี้ยที่จะได้รับก็จะแตกต่างกันออกไปตามระยะเวลาที่กำหนด

3.1.3 ฝากโดยมีใบรับฝากเป็นการรับฝากเงินจำนวนมาก คือ รับฝากครั้งแรกต้องไม่ต่ำกว่า 100,000 บาท โดยมีระยะเวลาการถอนที่กำหนดไว้ การฝากเงินประเภทนี้จะมีใบรับฝากเงินเป็นหลักฐานในการฝากเงินและใบรับฝากดังกล่าวสามารถซื้อขายเปลี่ยนมือได้ ส่วนผลตอบแทนอยู่ในรูปดอกเบี้ย

3.2 ธนาคารเป็นธนาคารของรัฐบาลจัดตั้งโดยกฎหมายพิเศษซึ่งมีจุดหมายในการส่งเสริมให้เกิดการออมในหมู่ประชาชน โดยธนาคารมีระดมเงินออมดังนี้

3.2.1 รับฝาก ได้แก่ รับฝากออมทรัพย์ รับฝากประจำ และรับฝากออมสิน เพื่อสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัวซึ่งมีวิธีการรับฝากและการให้ผลตอบแทนก็เหมือนกับวิธีของธนาคารพาณิชย์

3.2.2 ออกพันธบัตรออมสินและสลากออมสินเป็นทรัพย์สินทางการเงินที่ธนาคารออกเพื่อจำหน่ายให้แก่ประชาชน เมื่อครบกำหนดอายุของหลักทรัพย์ก็นำไปไถ่ถอนคืนได้

และในแต่ละปีก็ได้รับผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ยตามจำนวนเงินต้นที่ซื้อพันธบัตร หรือสลากออมสินไว้สำหรับสลากออมสินยังมีผลตอบแทนอันเป็นสิ่งล่อใจก็คือ การถูกสลากออมสิน

3.3 บริษัทเงินทุน เป็นสถาบันการออมอีกแห่งซึ่งระดมเงินออมโดยออกทรัพย์สินที่มีชื่อว่า ตั๋วสัญญาใช้เงิน จำหน่ายโดยทั่วไปโดยตัวนี้จะกำหนดอายุและอัตราดอกเบี้ยไว้แน่นอน

3.4 สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการออมที่จัดตั้งขึ้นในหน่วยงานหนึ่ง โดยการรวมตัวของพนักงานของหน่วยงานนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมและช่วยเหลือทางการเงินให้กู้แก่สมาชิก การออมกระทำโดยสหกรณ์จะเรียกเก็บค่าหุ้นสะสมจากสมาชิกตามส่วนของรายได้ต่อเดือน พร้อมทั้งให้ดอกเบี้ยเป็นค่าตอบแทนการออม ส่วนการออมอีกรูปหนึ่งก็คือ การฝากเงินไว้กับสหกรณ์นั่นเอง

3.5 บริษัทประกันชีวิตเป็นสถาบันการออมอีกแห่งที่มีสิทธิพิเศษเป็นสิ่งล่อใจ คือผู้ที่ทำประกันชีวิตบริษัทประกันจะต้องจ่ายค่าเบี้ยประกันเป็นรายเดือนซึ่งเท่ากับเป็นการสะสมทรัพย์ไปในตัว เมื่อครบกำหนดที่ประกันจะได้รับเงินต้นคืนพร้อมอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างต่ำจำนวนหนึ่ง โดยในระหว่างที่อยู่ในสัญญาประกัน ถ้าผู้ทำประกันชีวิตเสียชีวิต ผู้รับกรมธรรม์ก็จะได้รับเงินจำนวนก้อนนี้ตามสัญญาผูกพัน

3.6 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เกษตรมีลักษณะเป็นรัฐวิสาหกิจจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินทุนแก่กิจกรรมทางการเกษตร ในขณะที่เดียวกันก็รับฝากเงินจากประชาชนเพื่อนำไปใช้วัตถุประสงค์ข้างต้น ประเภทของเงินฝาก ได้แก่ ฝากออมทรัพย์ ฝากประจำ และฝากตามส่วนกึ่งเงิน ผลตอบแทนจากการฝากเงินจะอยู่ในรูปดอกเบี้ยเหมือนสถาบันการออมอื่น ๆ

3.7 ธนาคารอาคารสงเคราะห์เป็นสถาบันที่รับเงินฝากจากประชาชนในลักษณะทั่วไป และลักษณะพิเศษ รับฝากทั่วไป ก็คือ ฝากประจำและฝากออมทรัพย์ ส่วนฝากลักษณะพิเศษก็คือ การฝากสะสมทรัพย์เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย จึงถือได้ว่าธนาคารอาคารสงเคราะห์เป็นสถาบันการออมแห่งหนึ่งสำหรับประชาชน โดยมีดอกเบี้ยเป็นสิ่งจูงใจสำหรับการออม

3.8 กองทุนบำเหน็จบำนาญเป็นสถาบันการออมประเภทหนึ่งที่ตั้งในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เพื่อเป็นสวัสดิการสำหรับสงเคราะห์เจ้าหน้าที่และพนักงานในหน่วยงานนั้น หลังจากเกษียณอายุทำงาน โดยในระหว่างการทำงานพนักงานผู้เป็นสมาชิกจะต้องส่งรายได้สมทบกองทุนสม่ำเสมอ เมื่อเกษียณอายุ และรายได้นั้นจะกลับมาเป็นของสมาชิกผู้นั้น ผลตอบแทนที่ได้จากการออมก็คือ ดอกเบี้ย

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออม

แนวความคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของสถาบันการเงิน การสร้างระบบการเงินให้แข็งแกร่ง มั่นคง ตลอดจนการระดมเงินออม และการให้สินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลจะต้องกำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีเสถียรภาพและมั่นคง ทั้งนี้เพราะสถาบันการเงินทั้งภาครัฐ และเอกชนจะยืนหยัดอยู่ด้วยความศรัทธาของประชาชนเป็นสำคัญ ธุรกิจการธนาคารนั้นเป็นธุรกิจที่ขายศรัทธา และความเชื่อมั่นของประชาชน หากประชาชนเสื่อมศรัทธาต่อสถาบันการเงินใดสถาบันนั้นย่อมจะต้องเลิกล้มไปอย่างแน่นอน และถ้าหากเกิดวิกฤตการณ์ของสถาบันการเงินถึงขั้นเลิกล้มกิจการ ความสูญเสียที่เกิดขึ้นอย่างใหญ่หลวง ได้แก่ ระบบเศรษฐกิจโดยรวม การระดมเงินออม และการให้สินเชื่อในระบบถูกกระทบอย่างรุนแรง และเกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างมากมาในที่สุด

รัฐบาลในแต่ละประเทศต่างตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้มีการตั้งธนาคารกลางขึ้นมา เพื่อให้การอุปถัมภ์ค้ำชู และกำกับดูแลให้สถาบันการเงินมีเสถียรภาพและมั่นคง เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่น และศรัทธาของประชาชน ดังนั้นถ้าหากธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลังสามารถกำกับดูแลสถาบันการเงินไม่ว่าจะเป็นธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์ให้มีเสถียรภาพและความมั่นคงได้แล้ว ก็เท่ากับว่า ประสบความสำเร็จที่เดียวอันเป็นผลให้ธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลังต้องรับภาระและหน้าที่ในการใช้มาตรการทางการเงิน เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันการเงินดังกล่าวให้เกิดขึ้น (ภาณุพงศ์ นิธิประภา และอจนา วัฒนานุกิจ, 2530, หน้า 32; เวเรศ อุปปาดิ, 2537, หน้า 331-332)

นอกเหนือจากธนาคารแห่งประเทศไทยที่ต้องรับผิดชอบดูแลความมั่นคงของสถาบันการเงินโดยตรงแล้ว ทางรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงินขึ้นมาอีกหน่วยหนึ่งซึ่งอยู่ในสังกัดของธนาคารแห่งประเทศไทย มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อฟื้นฟูความมั่นคงให้แก่สถาบันการเงินที่ประสบปัญหาตลอดจนรองรับความเสียหายอันเกิดแก่ผู้ฝากเงิน เมื่อสถาบันการเงินมีอันต้องล้มเลิกกิจการไป (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2534, หน้า 27) โดยมีข้อกำหนดให้สถาบันการเงินต้องนำส่งเงินเข้ากองทุนในอัตราร้อยละ 0.1 ของยอดเงินฝาก ยอดเงินกู้ยืมหรือยอดเงินที่รับจากประชาชนที่ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทนั้นมีอยู่ ณ วันสิ้นปี ทั้งนี้เพื่อรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพของสถาบันการเงินอันเป็นการคุ้มครองผู้ฝากเงิน โดยอ้อมเป็นสำคัญ (สมศักดิ์ ศักดิ์ชลาธร, 2539, หน้า 62) และหน่วยงานล่าสุดที่ได้มีการจัดตั้งขึ้นมา เพื่อดูแลสถาบันการเงินก็คือ สถาบันประกันเงินฝากซึ่งเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นมานานแล้วนับตั้งแต่เกิดวิกฤตการณ์การเงินในปี พ.ศ. 2522

แต่ยังไม่มีการจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กรและแนวคิดนี้ถูกนำกลับมาอีกครั้งเมื่อเกิดวิกฤตการณ์สถาบันการเงินในประเทศครั้งล่าสุดปี พ.ศ. 2540 ที่ผ่านมา เพื่อรักษาความเชื่อมั่นของประชาชนต่อสถาบันการเงิน โดยสถาบันจะรับประกันว่าจะจ่ายเงินคืนแก่ผู้ฝากเงินจำนวนหนึ่ง ในกรณีที่สถาบันการเงินนั้น ๆ ต้องประสบปัญหาจนต้องล้มเลิกกิจการไปเท่ากับเป็นการให้ความช่วยเหลือดูแลแก่ผู้ฝากเงินรายย่อย จึงทำให้ผู้ฝากเงินรายใหญ่จะได้รับความเสี่ยงระดับหนึ่ง หากสถาบันการเงินนั้นประสบปัญหาอันจะเป็นแรงผลักดันให้สถาบันการเงินต่าง ๆ ดำเนินการอย่างระมัดระวังมากขึ้น แข่งขันในการพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงของการดำเนินการมากขึ้น (บริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2541, หน้า 9)

ทฤษฎีการบริโภคของเคนส์ (John Maynard Keynes)

ทฤษฎีนี้กล่าวไว้ว่า ปริมาณสินค้าและบริการที่ประชาชนจะบริโภคขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านรายได้และปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่รายได้ กล่าวคือ การบริโภคและการออมจะมากหรือน้อย มีสาเหตุมาจากรายได้ของประชาชน ถ้ารายได้สูงการบริโภคก็จะสูงไปด้วย กล่าวคือ โดยเฉลี่ยแล้วบุคคลจะเพิ่มการบริโภคเมื่อรายได้เพิ่ม แต่ไม่มากเท่ากับการเพิ่มขึ้นของรายได้ เมื่อรายได้สูงขึ้นจะทำให้ช่องว่างระหว่างการออมกับการบริโภคมากขึ้น เนื่องจากการจัดหาปัจจัยพื้นฐานให้แก่ตนเอง และครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญกว่าแรงจูงใจในการสะสมนั่นคือ การออมจะมีขึ้นก็ต่อเมื่อตนเอง และครอบครัวมีการอุปโภคบริโภคเพียงพอ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงพบว่า เมื่อรายได้สูงขึ้นสัดส่วนของการออมต่อรายได้จะสูงขึ้น (John Maynard Keynes, 1964 อ้างถึงใน ปราณี ทินกร, 2529, หน้า 6) ถ้ารายได้ต่ำก็จะทำให้การบริโภคต่ำไปด้วย ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากรายได้นั้นสามารถแบ่งย่อยออกไปได้อีก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางตรงหรือปัจจัยทางวัตถุ และปัจจัยด้านจิตใจ

ปัจจัยทางตรงหรือปัจจัยทางวัตถุ ได้แก่

1. การกระจายรายได้และความร่ำรวยในชุมชน กล่าวคือ คนจนมีแนวโน้มใช้จ่ายคิดเป็นสัดส่วนของรายได้มากกว่าคนรวย ดังนั้นถ้ามีการกระจายรายได้อย่างยุติธรรมมากขึ้น จะทำให้การบริโภคในประเทศสูงขึ้น
2. ปริมาณและลักษณะของสินทรัพย์ที่ถือครองและการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าของทรัพย์สินโดยไม่คาดฝัน เช่น ราคาที่ดิน ราคาหุ้น ซึ่งอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของความโน้มเอียงในการบริโภคในระยะสั้น นอกจากนี้สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูง เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร เป็นต้น สามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้สะดวก ในขณะที่สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่ำ เช่น บ้าน ที่ดิน ไม่สามารถนำไปใช้จ่ายได้สะดวก สินทรัพย์ที่คิดงานองจะทำให้ผู้เป็นเจ้าของต้องประหยัคการใช้จ่ายอย่างมาก

3. ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ ขนาดของประชากร อัตราการเพิ่มของประชากร การกระจายอายุของประชากร กล่าวคือ ประชากรวัยกลางคนอายุเกิน 35 ปี มีแนวโน้มจะเก็บออมมากกว่าคนในวัยหนุ่มสาว ดังนั้น โครงสร้างอายุประชากรจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดการบริโภคทั้งประเทศ ในประเทศพัฒนาแล้วมักมีสัดส่วนของคนสูงอายุมากกว่าเด็กและเยาวชน โครงสร้างอายุดังกล่าวย่อมสนับสนุนการออมภายในประเทศ ตรงกันข้ามกับประเทศที่มีเด็กและเยาวชนมาก ซึ่งเป็นวัยที่ต้องใช้จ่ายอย่างเดียว การออมก็ทำได้ยากกว่า (ประพันธ์ เสวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย, 2535, หน้า 150) นอกจากนี้แล้วขนาดของครอบครัวเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการออมเช่นกัน คือ ระบบครอบครัวที่อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวขยาย อาจไม่กระตุ้นให้บุคคลทำการออมทรัพย์ ทั้งนี้เพราะภายใต้ระบบครอบครัวดังกล่าวรายได้ที่บุคคลได้รับจะต้องนำไปแบ่งปันให้กับสมาชิกอื่น ๆ ในครอบครัว จึงไม่กระตุ้นให้บุคคลทำงานมากขึ้น เพื่อยกระดับรายได้และบุคคลยังได้รับการประกันอีกว่า ถ้ารายได้ของตนเองลดลง บุคคลยังจะได้รับการแบ่งปันรายได้จากสมาชิกคนอื่นในครอบครัว จึงทำให้บุคคลไม่เห็นความจำเป็นของการออมทรัพย์ (รัตนาศายคณิต, 2524, หน้า 106)

4. ระดับราคาสินค้า กล่าวคือ ภาวะเงินเฟ้อและภาวะเงินฝืด มีผลต่อระดับการอุปโภคและบริโภคอย่างมาก ภาวะเงินเฟ้อทำให้เกิดผลกำไรที่ได้คาดหมายทำให้ประชาชนใช้จ่ายอุปโภคบริโภคคล่องมือขึ้น แต่ในขณะเดียวกันเงินออมหรือเงินที่ให้คนอื่นก็จะมีความน้อยลงตามราคาสินค้าที่สูงขึ้น ทำให้ประชาชนกลุ่มหลัง เช่น นายทุนเงินกู้ รู้สึกตัวว่าฐานะการเงินของตัวเองเลวลงกว่าเดิม จึงต้องประหยัดการใช้จ่าย

นอกจากนี้การคาดคะเนในระดับราคาสินค้าในอนาคตยังมีผลต่อการบริโภคของประชาชนด้วย กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภคคาดคะเนว่า ราคาสินค้าจะสูงขึ้นในอนาคตก็จะมีผลทำให้มีการซื้อปริมาณมากในปัจจุบัน เป็นต้น

5. การเปลี่ยนแปลงนโยบายการคลังหรือการเก็บภาษี คนจะมีการออมเท่าใดขึ้นอยู่กับผลได้ในอนาคตที่เขาคาดคะเน ซึ่งผลได้ในอนาคตนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายภาษีของรัฐบาลว่า ถ้าเขาออมไว้เอาไปลงทุนจะต้องเสียภาษีน้อยเพียงใดและถ้ามีแนวโน้มว่าจะต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้นก็อาจเปลี่ยนใจอมน้อยลง และหันมาบริโภคแทน

6. การโฆษณาสินค้านั้นมีผลต่อการบริโภคอย่างมากในปัจจุบันทั้ง ๆ ที่ไม่มีความจำเป็นต่อสินค้านั้น ๆ เลย นอกจากนี้ภาคเอกชนยังช่วยชวนใจผู้บริโภคด้วยการให้สินเชื่อเงินดาวน์ต่ำ สามารถผ่อนส่งได้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคมีความต้องการในการบริโภคมากขึ้น (เท็ดสคัลด์ ศรีสุรพล, 2535, หน้า 41-42; ประพันธ์ เสวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย, 2535, หน้า 150-152)

ส่วนปัจจัยทางด้านจิตใจสามารถแบ่งออกเป็น 3 ปัจจัยใหญ่ ๆ คือ

1. อุปนิสัยของบุคคลว่าเป็นคนประหยัดหรือสุรุ่ยสุร่าย

2. ค่านิยมในสังคม หากสังคมให้ความสำคัญต่อวัตถุจะทำให้ผู้บริโภคบางกลุ่มมุ่งการใช้จ่ายในสินค้าและบริการที่ฟุ่มเฟือย และมีราคาสูง จึงทำให้สังคมนั้นมีการบริโภคอยู่ในระดับสูง และการออมต่ำ ส่วนสังคมที่ยึดค่านิยมการประหยัด สังคมนั้นจะมีการบริโภคและการออมอยู่ในระดับที่เหมาะสม

3. ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ (อุทัย สายเนตร, 2537, หน้า 4) การสำรองไว้สำหรับเหตุฉุกเฉินที่คาดการณ์ไม่ได้ การเตรียมไว้ใช้จ่ายสิ่งจำเป็นของตนเองและครอบครัวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การเตรียมไว้เพื่อความมั่นคงในชีวิตเพื่อนำมาปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพให้ดีขึ้นสูงขึ้น และความเป็นอิสระในการใช้จ่ายใช้สอยและบางครั้งเกิดจากนิสัยตระหนี่ของตนเอง

ปัจจัยทางด้านจิตใจดังกล่าวนี้เป็นสิ่งจูงใจในการออมซึ่งจะเป็นสิ่งตรงข้ามกับปัจจัยจูงใจในการบริโภค เช่น เพื่อความสนุกสนานพอใจ การมองไม่ไกล ความใจกว้างขวาง การคาดคะเนผิด ความอวดกล้าและความสุรุ่ยสุร่าย แต่เนื่องจากปัจจัยจูงใจทางด้านจิตใจเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงช้ำมาก ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงการบริโภคในระยะสั้นจึงขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงในรายได้มากกว่า (ประพันธ์ เสวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย, 2535, หน้า 151)

การออมในแง่ของบุคคล คือ ถ้าบุคคลมีการใช้จ่ายไปในการบริโภคน้อยกว่ารายได้ที่ได้รับ ส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายก็เงินออมเก็บไว้ ถ้าเป็นในแง่ของประเทศจะมีลักษณะเช่นเดียวกัน คือ เงินออมของประเทศก็คือรายได้ประชาชาติเหลือจากการบริโภคของประเทศ

ทฤษฎีการบริโภคของนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิก (Classic)

ตามทฤษฎีนี้กล่าวว่า ระดับการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคหรือการออมของประชาชนจะขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยเป็นสำคัญ การเปลี่ยนแปลงของการบริโภคและการออมเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราดอกเบี้ย เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นจะแบ่งรายได้ปัจจุบันไปออมมากขึ้น และเป้าหมายของผู้บริโภคทุกคน คือ การได้อรรถประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรและรายได้ที่มีจำกัด ผู้บริโภคจึงต้องตัดสินใจว่าการบริโภคในปัจจุบันทั้งหมดกับการบริโภคส่วนหนึ่งแล้วเก็บออมไว้บริโภคในอนาคตว่าอย่างไรจะให้อรรถประโยชน์มากกว่ากันซึ่งการตัดสินใจนั้นขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยเป็นสำคัญ ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงผู้บริโภคจะเลื่อนการบริโภคบางส่วนไปในอนาคตโดยการออมมากขึ้น เพื่อหวังรายได้จากดอกเบี้ย ในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราดอกเบี้ยต่ำคนก็จะออมน้อยลง (เท็ดสคัตต์ ศรีสุรพล, 2535, หน้า 49-50)

ทฤษฎีรายได้เปรียบเทียบ

เป็นทฤษฎีตามแนวคิดของ Jame (1959) เชื่อว่า ผู้บริโภคมิได้คำนึงถึงรายได้สมบูรณ์

แต่กลับจะไปคำนึงถึงรายได้เปรียบเทียบซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. พิจารณาตามกลุ่มในสังคม รายได้เปรียบเทียบ คือ รายได้ที่นำมาเปรียบเทียบกับรายได้ของกลุ่มบุคคลในสังคมเดียวกัน ผู้บริโภคจะทำการบริโภคในระดับใดมักจะคล้อยตามการบริโภคในกลุ่มสังคมที่ตนอยู่ เนื่องจากพยายามที่จะรักษาระดับการบริโภคของตนเองให้ใกล้เคียงคนอื่น ๆ ในสังคม ดังนั้นผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของกลุ่มในสังคมย่อมจะมีการอ่อนน้อมเพราะต้องทำการบริโภคเป็นสัดส่วนสูงเมื่อเทียบกับรายได้ ส่วนบุคคลมีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยในสังคมมักจะมีแนวโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ยต่ำเพราะระดับการบริโภคที่ใกล้เคียงกับคนอื่น ๆ ในสังคมเป็นสัดส่วนที่ไม่สูงเมื่อเทียบกับรายได้ของตนเอง ดังนั้นผู้ที่มีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยในสังคมย่อมจะมีการออมสูงนั่นเอง

2. พิจารณาตามระยะเวลา รายได้เปรียบเทียบก็คือ สัดส่วนของรายได้ปัจจุบันเปรียบเทียบกับรายได้ในอดีต ผู้บริโภคแต่ละคนจะมีความเคยชินกับการบริโภคในอดีต ดังนั้นผู้บริโภคคนใดมีรายได้ปัจจุบันต่ำกว่ารายได้ในอดีต ความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ยหรือสัดส่วนของการบริโภคต่อรายได้ปัจจุบันจะมีค่าสูง สัดส่วนของการออมก็จะมีค่าต่ำลง เนื่องจากความต้องการพยายามรักษาระดับการบริโภคให้คงเดิมและถ้าผู้บริโภคคนใดมีรายได้ปัจจุบันสูงกว่ารายได้ในอดีต ความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ยหรือสัดส่วนของการบริโภคต่อรายได้ปัจจุบันจะมีค่าต่ำและการออมจะมีค่าสูง (ปราณี ทินกร, 2529, หน้า 15-18)

พฤติกรรมอีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการออม คือ ผลการเลียนแบบซึ่งกันและกัน (Semonstration effect) (นราทิพย์ ชุตินวงศ์ และวัฒนา ส.จันเจริญ, 2520, หน้า 57-58) กล่าวคือเมื่อบุคคลได้รู้จักสินค้าหรือแบบแผนการบริโภคที่ดีกว่าเดิม รู้จักสิ่งของใหม่และวิธีการใหม่ ๆ ที่สนองความต้องการเดิมแล้วภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง บุคคลเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะเกิดความไม่ปกติสุข จะไม่พอใจกับสภาพเดิมที่เป็นอยู่ จะเกิดความปรารถนาใหม่ ๆ ดังนั้นความโน้มเอียงที่จะมีการบริโภคสูงขึ้น

ทฤษฎีสम्मัตฐานวัฏจักรชีวิตของแอนโดและโมดีเกเลียน

สาระสำคัญของทฤษฎีนี้เน้นไปที่การบริโภคของคนว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะทำการบริโภคให้ได้รับความพอใจสูงสุด โดยนำเอารายได้ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตมาคำนึงถึงหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การนำเอารายได้ตลาดชีวิตมากำหนดการบริโภคในขณะใดขณะหนึ่ง

ตามทฤษฎีกล่าวว่า ผู้บริโภคจะมีแบบแผนของรายได้ตลอดชีพของเขา ในลักษณะที่ว่า รายได้จะต่ำมากในตอนต้นของชีวิตและค่อย ๆ เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ จะมีรายได้สูงสุดในตอนกลางของชีวิต หลังจากนั้นจะค่อย ๆ ลดลงไปอยู่ในระดับต่ำเกือบเท่าตอนต้นของชีวิตในช่วงตอนปลาย

ของชีวิตที่เป็นเช่นนี้เพราะในช่วงเริ่มต้นมักจะมีประสบการณ์น้อยและในช่วงปลายประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ รายได้จึงต่ำกว่าในช่วงกลางของชีวิตที่มีประสบการณ์ดีขึ้นและประสิทธิภาพการทำงานสูง แบบแผนของรายได้ และการบริโภคตามแนวคิดนี้ ระยะเวลาของชีวิตผู้บริโภคจะต้องกู้ยืมเงินมาใช้จ่ายในการบริโภค ในระยะกลางของชีวิตเขาจะเริ่มอดออมเพื่อนำเงินไปใช้หนี้ในตอนต้นชีวิตและเก็บออมไว้เมื่อปลายชีวิตด้วย พอช่วงปลายชีวิตรายได้น้อยลง แต่การบริโภคยังอยู่ในระดับสูง ระยะนี้เริ่มเอาเงินออกมาใช้จ่ายจนกว่าชีวิตจะสิ้นไป (Ando and Modigliani cited in ประเจิด สินทรัพย์, 2526, หน้า 247-248; ปราณี ทินกร, 2529, หน้า 23-27)

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange theory)

ทฤษฎีนี้กล่าวว่า การเกิดพฤติกรรมหรือการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความคาดหวังในรางวัลว่ากระทำแล้วจะได้รับประโยชน์ บุคคลต่าง ๆ จะมีความสัมพันธ์กันในลักษณะของการแลกเปลี่ยนซึ่งจะต้องเกิดจากบุคคลอย่างน้อยที่สุด 2 คน ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของบุคคลหรือกลุ่มคนได้มาแลกเปลี่ยนทรัพยากรกัน โดยคำนึงถึงอัตราส่วนของรางวัลหรือผลได้เสียที่บุคคลผู้แลกเปลี่ยนจะได้รับโดยใช้ประสบการณ์ในอดีตเป็นตัวกำหนดและยังบุคคลมีพฤติกรรมเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ที่มีอยู่และผลประโยชน์หรือรางวัลนั้นมีอยู่มาก บุคคลก็ยังมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมดังกล่าวในสถานการณ์นั้น ๆ มากขึ้น ซึ่งทฤษฎีนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้อธิบายถึงพฤติกรรมการออมของประชาชนได้ว่า การที่ประชาชนมีการออมเก็บเงินเอาไว้ทั้งนี้ก็เพราะหวังในอัตราส่วนของรางวัลซึ่งได้แก่ ดอกเบี้ย ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่ผู้ออมจะได้รับ และยังผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการออมมีมากเท่าใด บุคคลก็จะมี การออมมากขึ้นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การออมเป็นการแลกเปลี่ยนของบุคคลที่จะเลือกบริโภค รายได้ในปัจจุบันหรือบริโภคในอนาคต (George, 2009 อ้างถึงใน จานงค์ อติวัฒนสิทธิ, 2532, หน้า 67)

แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้นล้วนแล้วแต่มีความสำคัญและประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ยิ่งหย่อนไปกว่ากันเลยช่วยอธิบายพฤติกรรมการออมและการบริโภคได้เป็นอย่างดี แต่ละแนวคิด ทฤษฎีจะให้แง่คิด และมุมมองที่แตกต่างกันออกไปซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้งานวิจัยมีคุณค่ามากยิ่งขึ้นซึ่งสามารถสรุปให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของทฤษฎีต่าง ๆ ได้ดังนี้

พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย

การออมของครัวเรือนสัมพันธ์โดยตรง เมื่อประชาชนมีรายได้มากขึ้นก็จะสรรหารายได้เพื่อเป็นการออมมากขึ้นตามไปด้วย และเมื่อเปรียบเทียบการออมของคนเมืองชนบทแล้วจะพบว่า ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการออมในเมืองสูงกว่าในชนบทซึ่งเป็นแนวโน้มเอียงหน่วย

สุดท้ายของการออมของครัวเรือนที่ได้อายุได้จากค่าจ้างน้อยกว่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการออมครัวเรือนและที่ได้อายุได้จากอาชีพอื่นด้วย

แต่ในขณะที่เชื่อว่าหากว่าสมาชิกในครอบครัวมีสมาชิกเป็นจำนวนมากที่อยู่ในสภาพบุคคลที่ต้องการพึ่งพิง (คนที่ไม่มีรายได้ในครัวเรือน เช่น เด็ก ชรา คนป่วยเรื้อรัง) การออมของครัวเรือนก็จะต้องนำมาจุนเจือแก่ผู้พึ่งพิงทั้งหลายทำให้โอกาสที่ทำการออมมีน้อยลง ดังนั้นผู้พึ่งพิงจึงต้องมีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนในทางลบ เช่นเดียวกับขนาดของครอบครัวมีผลต่อการออม (สุจิตรา พรมนุชาธิป, 2526, หน้า 45-48) เพราะว่าเมื่อสมาชิกในครอบครัวเป็นจำนวนมาก ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ก็จะมากตามไปด้วย ทำให้การออมลดน้อยลง

เมื่อคนมีอายุมากขึ้น อัตราการออมต่อรายได้จะมากขึ้นเนื่องจากว่าความสามารถในวัยทำงานมีมากทำให้รายได้มากขึ้นส่งผลให้มีการเก็บออมมากขึ้นความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออมจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงอายุ 30-39 ปี จากนั้นความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออมจะลดลงกล่าวคือ ในตอนแรกอายุมากขึ้นอัตราการออมต่อรายได้จะน้อยลงและมีภาระต้องใช้จ่ายมากขึ้นเมื่อครอบครัวมีขนาดใหญ่ขึ้นเช่นกัน ลูกโตขึ้นต้องใช้จ่ายในการเรียนมากขึ้น (Siricharoen-Seng, 1981, pp. 27-35)

ทฤษฎีพฤติกรรมการออม

สมมุติฐานรายได้สมบูรณ์ของเคน (Keynesian absolute income hypothesis)

(พนม กิติวง, 2543, หน้า 8-10)

เคนส์ ได้สร้างฟังก์ชันการบริโภคแสดงความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างการบริโภคกับรายได้ โดยฟังก์ชันการบริโภคระยะสั้นของเคนส์ชี้ให้เห็นว่า เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นประชาชนมีความโน้มเอียงที่จะใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือประชาชนมีความโน้มเอียงในการออมเพิ่มขึ้นที่จะจ่ายเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้นหรือกล่าวคือ ประชาชนมีความโน้มเอียงในการเพิ่มขึ้นเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น

สมมุติฐานรายได้สัมพันธ์ (Relative income hypothesis)

James (1959) ได้วิเคราะห์และชี้ให้เห็นว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการบริโภคของตนเองโดยเปรียบเทียบกับการบริโภคระดับเฉลี่ยในสังคม (Relative consumption level) ยิ่งกว่าบริโภคของตนเองโดยเอกเทศ (Absolute consumption level) ทั้งนี้เนื่องจากในสังคมเศรษฐกิจ ผู้มีรายได้ต่ำกว่ารายได้ของเฉลี่ยของสังคมเพราะผู้บริโภคเหล่านี้พยายามรักษาระดับการบริโภคของตนเองใกล้เคียงกับคนทั่วไปของสังคม ส่วนผู้ที่มีรายได้สูงกว่าค่าเฉลี่ย

สมมุติฐานรายได้ถาวร (Permanence income hypothesis)

Milton (2006) ได้ศึกษารายได้ที่เกิดขึ้นจริงและการบริโภคที่เกิดขึ้นจริงซึ่งรายได้จริง

นั้นแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นรายได้ถาวรเป็นรายได้ที่มาจากผลตอบแทนของสินทรัพย์ รายได้ส่วนนี้จึงสามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภค โดยไปกระทบต่อสินทรัพย์ที่สะสมไว้ ส่วนรายได้ชั่วคราวเป็นรายได้ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดหมายหรือเกิดเพียงครั้งคราวซึ่งเป็นได้ส่วนนี้อาจเป็นบวกหรือลบก็ได้

สมมุติฐานวงจรชีวิต (Life cycle hypothesis)

Bandura (2000); Franco (1985) ได้มีการตั้งสมมุติฐานวัฏจักรชีวิตไว้ว่า โดยทั่วไปบุคคลมักมีรายได้ค่อนข้างไปต่ำเมื่อเริ่มต้นชีวิต และในบั้นปลายของชีวิตเนื่องจากผลิตต่ำ แต่บุคคลจะมีรายได้สูงขึ้นเมื่ออยู่วัยกลางคน ในขณะที่การบริโภคของบุคคลจะอยู่ในระดับค่อนข้างคงที่ หรืออาจสูงขึ้นที่ละน้อย ทำให้ช่วงเริ่มต้นของชีวิตบุคคลจะเป็นผู้กู้ยืม (Net borrower) ต่อมาในช่วงอายุช่วงวัยกลางคนจะเริ่มมีการออมมากขึ้น เพื่อจ่ายคืนหนี้สินและเก็บออมไว้เพื่อสำรอง เมื่อเวลาออกจากงานและบั้นปลายชีวิตออมจะคิดลบเพราะเป็นช่วงเกษียณอายุการทำงาน

สมมุติฐานอัตราดอกเบี้ย (Interest hypothesis)

นักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกสันนิษฐานว่า การบริโภคเป็นฟังก์ชันของอัตราดอกเบี้ย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขึ้นอัตราดอกเบี้ยย่อมเป็นการส่งเสริมการออม และกีดกันการบริโภค แต่นักเศรษฐศาสตร์ในยุคหลังไม่เชื่อในทางทฤษฎี และในกรณีสังเกตและทดลองพบว่า การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยจะส่งเสริมการออม แต่อาจกีดกันการบริโภคและอาจมีผลตรงกันข้ามกันได้ และยังได้บรรลุเป้าหมายของเรา เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าการออมของเราก็จะได้รับผลตอบแทนสูงกว่าไปด้วย ดังนั้นการออมจะเติบโตอย่างรวดเร็ว ผลลัพธ์ คือ สามารถใช้จ่ายในการบริโภคได้มากกว่ารายได้ในปัจจุบัน ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยอาจทำให้การบริโภคเปลี่ยนแปลงได้

สมมุติฐานทรัพย์สินสุทธิ (Net assets)

ทรัพย์สินที่ครอบครองอยู่มีอิทธิพลต่อการบริโภค ในการพิจารณาทรัพย์สินจะให้ความสนใจในทรัพย์สินสุทธิกล่าวคือ เป็นมูลค่าทรัพย์สินที่หักด้วยหนี้สินแล้ว ทรัพย์สินอยู่ในรูปของเงินสด เงินฝาก พันธบัตร รถยนต์ บ้าน ที่ดิน เครื่องประดับ เป็นต้น บุคคลที่มีทรัพย์สินมาก จะทำให้การบริโภคสูงกว่าบุคคลที่ไม่มีทรัพย์สิน นอกจากนี้ทรัพย์สินบางชนิดที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายมีความคล่องตัวสูง บางชนิดเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ยากต้องใช้เวลาาน บุคคลที่ครอบครองทรัพย์สินที่มีความคล่องตัวสูงจึงอาจจ่ายในการบริโภคได้สูงกว่าบุคคลที่ครอบครองทรัพย์สินที่มีสภาพต่ำแม้ว่าจะมีทรัพย์สินสุทธิเท่ากันก็ตาม

พฤติกรรมกรรมการออม โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมของครัวเรือนพบว่า ขึ้นกับปัจจัยสำคัญ 7 ประการ ดังนี้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2536)

1. สมมุติฐานรายได้สมบูรณ์ (Absolute income hypothesis) เคนส์ได้สร้างฟังก์ชันการบริโภคหรือมองอีกนัยหนึ่งก็คือ เงินออมในระยะสั้นซึ่งชี้ให้เห็นว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น (ภายใต้ข้อสมมุติว่าปัจจัยอื่นคงที่) ประชาชนมีความโน้มเอียงที่ใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ประชาชนมีความโน้มเอียงที่จะออมเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น โดยระบบเศรษฐกิจที่เติบโตเร็วส่งผลให้ครัวเรือนมีความสามารถในการออมสูงขึ้น

2. ตัวแปรด้านการพึ่งพิง (Dependency rate) จำนวนผู้พึ่งพิงหรือผู้ไม่มีเงินได้เป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งกำหนดพฤติกรรมการออม เนื่องจากจำนวนผู้พึ่งพิงเป็นภาระแก่ครัวเรือน ต้องให้ความอุปการะเลี้ยงดูทำให้รายจ่ายของครัวเรือนเพิ่มขึ้นในทางตรงกันข้ามบุคคลในวัยทำงานมีความโน้มเอียงที่ออกมาสูง ดังนั้นหากอัตราส่วนประชาชนในวัยทำงานสูงขึ้นจะมีผลให้อัตราการออมโดยรวมสูงขึ้น

3. สมมุติฐานวัฏจักรชีวิต (Life cycle hypothesis) สำคัญสำคัญของสมมุติฐานข้อนี้คือ โดยทั่วไปบุคคลมักจะมีรายได้ค่อนข้างต่ำ เมื่อเริ่มต้นชีวิตและในบั้นปลายของชีวิตเนื่องจากผลิตภาพต่ำ แต่บุคคลจะมีรายได้สูงเมื่ออยู่ในวัยกลางคน ในขณะที่การบริโภคของบุคคลจะดำรงไว้ซึ่งระดับการบริโภคคงที่หรือสูงขึ้นทีละน้อยทำให้ช่วงเริ่มต้นของชีวิตนั้นบุคคลจะเป็นผู้กู้สุทธิ (Net borrower) ต่อมาในช่วงวัยกลางคนจะออมเพื่อจ่ายคืนหนี้สินและเก็บออมเพื่อจ่ายคืนหนี้สินและเก็บออมไว้ เมื่อออกจากงานและช่วงบั้นปลายชีวิตจะกลายเป็นผู้ออมติดลบ

4. อาชีพสมมุติฐานของคาลดอร์ (Kaldors hypothesis) ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยทางด้านแหล่งที่มาของเงินได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมโดยคาลดอร์ ซึ่งเป็นนักเศรษฐศาสตร์คนแรกที่ทำการศึกษา โดนาการแยกการออมออกเป็นสองกลุ่ม คือ การออมของนายทุนกับการออมของกรรมกร ผลการศึกษาปรากฏว่า ความโน้มเอียงในการออมของหน่วยสุดท้ายของนายทุนมีค่าสูงกว่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของกรรมกรต่อมาได้รับการสนับสนุนจากผลการศึกษา Hahn, Kalecki, and Robinson (1996)

5. เขตชนบทและเขตเมืองความแตกต่างทางด้านภูมิศาสตร์หรือภูมิภาคเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่กำหนดพฤติกรรมการออมของครัวเรือน ทั้งนี้ก็เพราะว่า ปัจจัยที่กำหนดความสามารถสิ่งจูงใจ และโอกาสในการออมแตกต่างกัน รวมทั้งระดับการพัฒนาของตลาดสินค้าอุปโภคก็แตกต่างกันมากระหว่างในเขตเทศบาลกับนอกเขตเทศบาล และได้รับการสนับสนุนจากผลการศึกษาของ Gupta, Kelly, and Williamson (2014)

6. ระดับการศึกษาเพื่อพิจารณาระดับการศึกษาของครัวเรือนในฐานะตัวแทนทัศนคติ ซึ่งอาจจะมีผลต่อการออมได้ทั้งในทางบวกและทางลบระดับการศึกษาพวกกลุ่มครัวเรือนจะช่วยเสริมสร้างหรือปลูกฝังทัศนคติให้มีวินัยในการจ่ายก่อให้เกิดการประหยัดในรายจ่ายรวม

ทำให้สามารถออมได้มากขึ้น

7. ปัจจัยอื่น ๆ นอกจากพฤติกรรมกรรมการออมจะถูกกำหนดจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังถูกกำหนดจาก

7.1 ความอยากออมหรือค่านิยมเป็นการสร้างการปลูกฝังวัฒนธรรมการออม เช่น ในประเทศญี่ปุ่น

7.2 ความสะดวกที่จะออม คือ บริการต่าง ๆ อาทิ บทบาทสถาบันการเงินมีผลต่อการออมในทางบวกปรากฏในประเทศญี่ปุ่น มาเลเซีย และไทยมีข้อสังเกตว่า บทบาทของสถาบันการเงินอาจมีผลต่อการออมได้ ทั้งนี้เพราะในระยะที่ผ่านมาสถาบันการเงินเร่งการขยายบริการในทางการเงินในลักษณะที่ขาดความสมดุลโดยเน้นขยายบริการด้านสินเชื่อมากกว่าระดับเงินฝาก ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการระดมเงินออมระบบเศรษฐกิจสูงขึ้นจากการที่ตลาดเงินมีเครื่องมือเพื่อการออมหลากหลายมากขึ้น

7.3 สิ่งจูงใจในการออม คือ ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากการออม อาทิมาตรการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีที่มีผลต่อการออมในทางบวกปรากฏในประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ มาเลเซีย และไทย ขณะที่อัตราดอกเบี้ยสร้างแรงจูงใจให้ออมเฉพาะในครัวเรือนที่มีรายได้สูงมากเท่านั้นแต่เนื่องจากเป็นกลุ่มน้อยของสังคมการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยจึงไม่ค่อยเกิดผล

7.4 สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการออม ได้แก่

7.4.1 ระบบประกันสังคมมีผลต่อการออมในทางลบพบในประเทศญี่ปุ่น และสหรัฐ

7.4.2 ระบบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและบำนาญส่งเสริมการออมพบในประเทศ อังกฤษ แคนาดา สิงคโปร์ และมาเลเซีย

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมเพื่อเกษียณอายุ

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการกำหนดพฤติกรรมกรรมการออมนั้นมีน้อย การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจะกล่าวถึงทฤษฎีการบริโภครวมและการออมของเคนส์และทฤษฎีวงจรชีวิตของการบริโภครวมและการออม

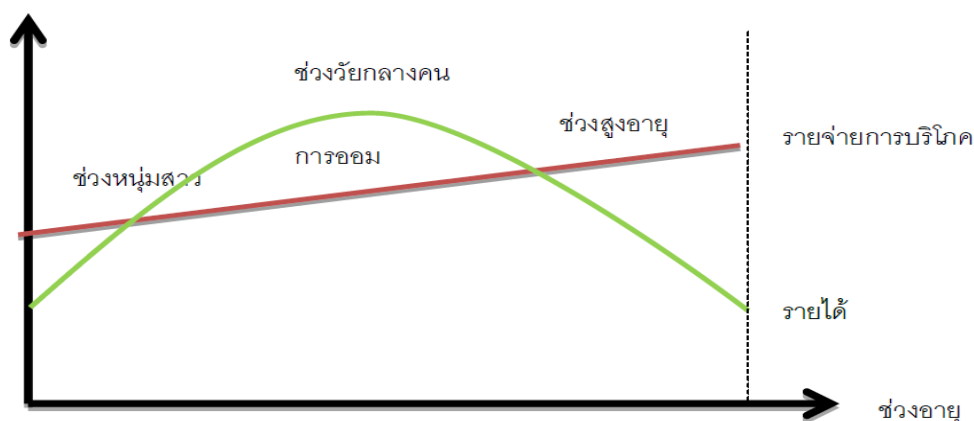
ทฤษฎีการบริโภครวมและการออมของเคนส์

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ มีความเห็นว่า การใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคนั้นขึ้นอยู่กับรายได้สุทธิในปัจจุบัน โดยรายได้สุทธิเป็นรายได้ที่หักภาษีแล้ว การออมมีความสัมพันธ์กับระดับรายได้สุทธิในทิศทางเดียวกัน เช่นเดียวกับกรณีการบริโภครวมที่มีความสัมพันธ์กับรายได้สุทธิในทิศทางเดียวกันนอกจากนั้น เคนส์ได้พิจารณาว่าการบริโภครวมและการออมนอกจากจะขึ้นกับรายได้

แล้วยังขึ้นกับปัจจัยอื่น ๆ เช่น ปัจจัยในเรื่องมูลค่าสินทรัพย์ ผลกระทบของอัตราดอกเบี้ย และแรงจูงใจในการออมมีหลายประการ เช่น ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ใช้จ่ายเพิ่มเป็นพิเศษ เช่น การศึกษา ของบุตรหลาน ผลตอบแทน ใช้จ่ายปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพเป็นหลักประกันรายได้ ไม่ต้องพึ่งพิงผู้อื่น เก่งกำไรหรือลงทุนในโครงการธุรกิจ มรดกให้ลูกหลาน และความประหยัด มัธยัสถ์

ทฤษฎีวงจรชีวิตของการบริโภคและการออม (The life cycle hypothesis)

Modigliani, Brumberg, and Aldo (1954) ได้พัฒนาทฤษฎีการบริโภคและการออม ในวัฏจักรชีวิต โดยมีแนวคิดว่าการบริโภคของมนุษย์ในขณะหนึ่งไม่ได้ขึ้นกับรายได้ในขณะนั้น เท่านั้น แต่ขึ้นกับรายได้ตลอดชีวิตนั่นคือ มนุษย์จะแบ่งการบริโภคแต่ละช่วงเวลาให้เท่า ๆ กัน และออมส่วนหนึ่งเพื่อใช้บริโภคหลังเกษียณจากการทำงานแสดงให้เห็นถึงช่วงเวลาในชีวิตที่มนุษย์สามารถทำการออมเพื่อเกษียณอายุ

ภาพที่ 4 รายได้ รายจ่าย และการออมของมนุษย์ในวงจรชีวิต

แสดงให้เห็นว่า ตลอดช่วงชีวิตของมนุษย์จะมีรายได้ไม่เท่ากันกล่าวคือ ในช่วงหนุ่มสาว รายได้มีไม่เพียงพอในการใช้จ่าย จึงไม่มีการออมหรือต้องก่อหนี้เพื่อบริโภค แต่เมื่ออยู่ในวัยกลางคน บุคคลจะมีรายได้ที่สูงขึ้นและมากกว่ารายจ่าย ทำให้มีออม และสะสมเป็นสินทรัพย์ได้ และรายได้กลับลดลงอีกครั้งในช่วงวัยสูงอายุ ทำให้ต้องใช้เงินออมและสินทรัพย์ได้ และรายได้กลับลดลงอีกครั้งในช่วงวัยสูงอายุ ทำให้ต้องใช้เงินออมและสินทรัพย์ที่สะสมไว้ใช้จ่าย ดังนั้นลักษณะของการกระจายได้ตลอดชั่วอายุขัยของคนจึงมีลักษณะเหมือนเส้นโค้งคว่ำ (เส้นรายได้) ส่วนการบริโภคของบุคคลนั้นจะมีระดับการบริโภคที่ค่อนข้างคงที่ตลอดชีวิต การกระจาย

การบริโภคตลอดชั่วอายุขัยของคนจึงมีลักษณะเป็นเส้นตรงเอียงลาดเล็กน้อยจากซ้ายมือไปขึ้นทางขวามือ (เส้นรายได้)

ตามแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างอายุของประชาชนเป็นตัวกำหนดที่สำคัญอย่างหนึ่งของพฤติกรรมการออม อย่างไรก็ตาม การที่ประชากรในวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลงตามโครงสร้างประชาชนและการมีระบบการออมเพื่อเกษียณอายุที่ยังคงใช้วิธีกระจายรายได้แบบข้ามวัย โดยนำเงินสมทบที่ได้จากแรงงานในปัจจุบันมาจ่ายเป็นสวัสดิการแก่แรงงานที่เกษียณอายุจะทำให้วัยทำงานต้องรับภาระการออมในส่วนที่จะนำมาเป็นสวัสดิการผู้สูงอายุมากขึ้น ซึ่งการออมในส่วนนี้อาจจะไม่เพียงพอ เมื่อพิจารณาจากอัตราการพึ่งพิงที่คาดว่าจะสูงขึ้นในอนาคต ดังนั้น หากผู้สูงอายุต้องการดำรงสภาพความเป็นอยู่ให้เหมือนหรือใกล้เคียงกับเมื่อครั้งยังทำงาน การออมเพื่อเกษียณอายุและหลังเกษียณจึงมีความสำคัญอย่างมากเพื่อที่จะได้ดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

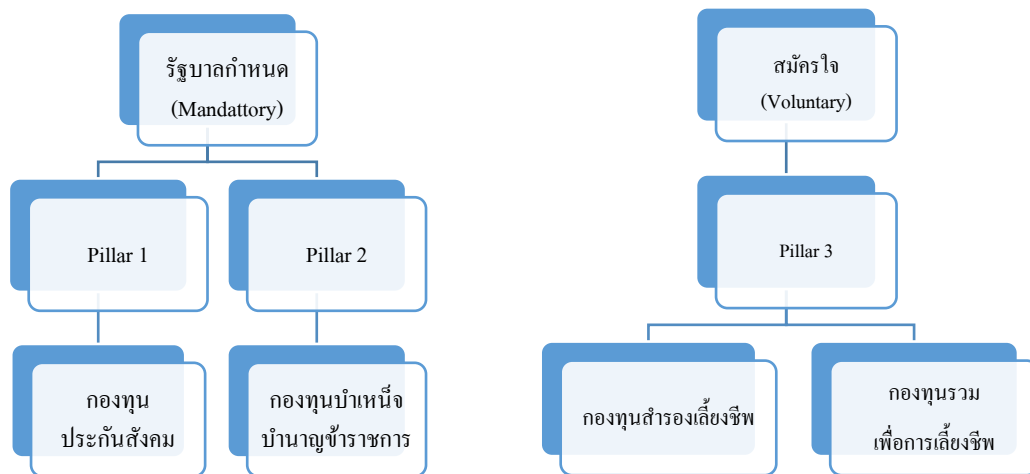
ระบบการออมเพื่อเกษียณอายุในประเทศไทย

การออมเพื่อวัยเกษียณมีความสำคัญอย่างมากต่อประเทศไทยในปัจจุบัน การออมเพื่อการชราภาพหรือการเกษียณอายุของประเทศไทยมี 2 รูปแบบ ได้แก่

1. การออมภาคบังคับ หรือการออมที่รัฐบาลกำหนดให้ต้องมีการออมดังกล่าวเป็นรูปแบบพื้นฐานการประกันความเสี่ยงต่อการดำรงชีวิต ได้แก่ กองทุน ประกันสังคม และกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

2. การออมแบบสมัครใจหรือการออมที่รัฐบาลส่งเสริมให้เกิดขึ้นตามความสามารถและความสมัครใจของประชาชน การออมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการออมขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การออมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพซึ่งรัฐบาลได้ส่งเสริมโดยผ่านทางมาตรการภาษี โดยเงินสมทบของนายจ้าง และเงินสะสมของลูกจ้างสามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้

การออมเพื่อวัยเกษียณอายุในประเทศไทยยึดตามแนวคิดเสาหลัก 3 ต้นของธนาคารโลกที่ดำเนินมาแล้วในประเทศไทย มีทั้งการออมที่รัฐบาลกำหนดและการออมโดยสมัครใจ การออมแบบบังคับตามกฎหมายมี 2 รูปแบบ คือ กองทุนประกันสังคมจัดเป็นเสาหลักที่ 1 (Pillar) และกองทุนบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการ (กบข.) จัดเป็นการออมเสาหลักที่ 2 (Pillar2) ส่วนการออมแบบสมัครใจซึ่งถือเป็นเสาหลักที่ 3 (Pillar3) ประกอบด้วยการออมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) กองทุนหุ้นระยะยาว (LTF) และการออมสะสมทรัพย์สิน ในการประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ สำหรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจนั้นรูปแบบการออมเสาหลักที่ 1, 2

ภาพที่ 5 โครงสร้างระบบการออมเพื่อการเกษียณของประเทศไทย

แม้ว่าการดำเนินการของระบบกองทุน 3 เสาหลักข้างต้น มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อรองรับผู้ทำงานหลังเกษียณให้มีรายได้สำหรับการดำรงในยามชราภาพ อย่างไรก็ตามขอบเขตความครอบคลุมทำงานยังไม่ถึงทั่วถึง โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบและการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะประชากรกลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและผู้เกษียณอายุต้องมียุ่มีความต้องการรายได้หลังเกษียณอายุเพิ่มขึ้น รัฐบาลไทยมีแนวคิดปรับปรุงระบบประกันรายได้ให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึง จึงได้ริเริ่มกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ รวมทั้งการหาแนวทางพัฒนากองทุนการออมชุมชน

กองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ นโยบายและเป้าหมายของรัฐบาลที่ดีคือ การสร้างหลักประกันในสังคม ระบบสวัสดิการที่ดีในด้านพื้นฐานทั้งหลายให้ทั่วถึง รวมทั้งการส่งเสริมการออมด้วย โดยกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มนอกระบบประกันประกันสังคมที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศแม้ว่า ระบบประกันสังคมจะขยายต่อเนื่อง แต่รัฐบาลมองเห็นว่าควรสร้างระบบการออมใหม่ขึ้นมาจึงเป็นที่มาของกฎหมายการออมแห่งชาติที่มีการตั้งกองทุนให้ครอบคลุมประชาชนที่ขาดหลักประกัน โดยรัฐบาลเตรียมเงินสมทบการออมในปีงบประมาณ 2 ปีข้างหน้ากว่า 2 หมื่นล้านบาท และเมื่อนำไปรวมกับ กบข. ประกันสังคม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สหกรณ์ ออมทรัพย์ก็จะทำให้การออมในประเทศไทยมีความเข้มแข็งนำไปใช้ประโยชน์ในการลงทุนและพัฒนาประเทศ กองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ ซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการ มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นกองทุนลักษณะภาคบังคับที่มีการกำหนดอัตราเงินสะสมหรือเงินสมทบแน่นอน โดยจะขยายการครอบคลุมถึงแรงงานในระบบทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น ลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราว ในส่วนเอกชน ราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรอิสระ องค์กรส่วนท้องถิ่น รวมทั้งผู้ประกอบการ

อาชีพอิสระ และแรงงานนอกระบบ โดยมีแนวคิดเริ่มดำเนินการในสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 100 คนขึ้นไปในปี พ.ศ. 2551 และจะขยายการครอบคลุมถึงสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป ในปี พ.ศ. 2561

กองทุนการออมชุมชนควบคู่การสร้างกองทุนการออมแห่งชาติ การมีระบบการออม หรือองค์กรการเงินในพื้นที่ต่าง ๆ ระดับชุมชนจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถใช้ในการสร้าง ระบบการออมให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงได้เป็นอย่างดี เพราะประชาชนคนไทยทุกคนเป็นสมาชิก ของชุมชนในแต่ละพื้นที่ของประเทศ ดังนั้น หากได้มีการสร้างกองทุนการออมเพื่อการชราภาพ ให้ทั่วถึงทุกตำบลหรือทุกหมู่บ้าน ก็กล่าวได้ว่าประชากรทุกคนเข้าถึงระบบการออมได้ กองทุน การออมชุมชนจะเป็นเครื่องมือส่งเสริมการออมของผู้สูงอายุ และเป็นที่พักพิงทางการเงินของผู้สูงอายุ ได้อีกช่องทางหนึ่ง

มาตรการส่งเสริมการออมของผู้มีงานทำ สำหรับมาตรการส่งเสริมการออมของผู้อยู่ใน วิทยางานนั้นรัฐบาลได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยใช้มาตรการภาษีสนับสนุนการออมผ่านกองทุน รวมเพื่อการเลี้ยงชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กบข. รวมถึงการประกันชีวิต โดยให้สิทธิ ประโยชน์แก่ผู้ออมในการหักลดหย่อนภาษีเงินได้ส่วนบุคคลอย่างไรก็ตาม วงเงินเบี่ยประกันชีวิต ที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษียังคงน้อยกว่า RMF และ กบข. รัฐบาลจึงควรปรับสิทธิ ประโยชน์ของทั้ง 3 ช่องทางการออมให้ทัดเทียมเพื่อเป็นการช่วยกระตุ้นการออมประชาชนขึ้น

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุ ตามทฤษฎีการบริโภคและการออม กล่าวได้ว่า การบริโภคของมนุษย์ในขณะหนึ่ง ไม่ได้ขึ้นกับรายได้เท่านั้นแต่อยู่กับรายได้ตลอดชีวิต ดังนั้น มนุษย์จะแบ่งการบริโภคและการออมตามช่วงเวลารายได้ของแต่ละบุคคล สำหรับประเทศไทยมีรูปแบบการออมเพื่อเกษียณอยู่ 2 รูปแบบการออมภาคบังคับ และการออมภาคสมัครใจ ซึ่งจากทฤษฎีและรูปแบบการออมดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยครั้งนี้เพราะจะทำให้ทราบว่า บุคคลวัยทำงานมีการออมเป็นอย่างไร มีเงินเพียงพอที่จะเก็บไว้ออมเพื่อเกษียณอายุ หรือไม่

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2554)

การพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ได้กำหนด เป้าหมายการพัฒนาให้โครงสร้างเศรษฐกิจมีความสมดุลและยั่งยืน โดยกำหนดสัดส่วนการออมรวม ของประเทศอยู่ที่ระดับร้อยละ 25 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภายในปี พ.ศ. 2545 โดยให้เป็น การเพิ่มขึ้นทั้งจากฐานการออมเรือน ภาคธุรกิจ เอกชนและภาครัฐบาล พร้อมสร้างการออม อย่างเป็นระบบและสร้างฐานรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น

นโยบาย และแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันของเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 3 แนวทางหลัก ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551)

1. การบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาด้านการเงินและแนวทางการพัฒนาการคลัง ดังนี้

1.1 แนวทางการพัฒนาการเงิน เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจส่งเสริมการออม และสนับสนุนให้มีการระดมทุนไปสู่ภาคเศรษฐกิจจริงอย่างเหมาะสมและสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต และช่วยกระจายความเจริญและความเป็นธรรมไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม

1.2 แนวทางการพัฒนาการคลัง เพื่อสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลัง โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการคลังโดยมีระบบการติดตาม และประเมินผลที่ดีภายใต้เงื่อนไข ความคุ้มค่า ความยั่งยืน และการรักษาวินัยทางการคลัง

2. แนวทางการส่งเสริมการออมและการเพิ่มทางเลือกในการระดมทุนในประเทศ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดวิกฤตการณ์ขาดดุลบัญชีเดินสะพัดและดุลการชำระเงิน อันเนื่องมาจากการขาดแคลนการออมและการระดมทุนที่ไม่เหมาะสม และเพื่อประชาชนสร้างหลักประกันในชีวิต โดยมีการออมที่เพียงพอ โดยเฉพาะในกลุ่มประชาชนที่จะเข้าสู่ผู้สูงอายุ ซึ่งในขณะเดียวกันก็จะเป็นการช่วยลดภาระของรัฐบาลโดย

2.1 ส่งเสริมการออมทั้งระบบของประเทศ ทั้งการออมภาคครัวเรือน การออมภาครัฐ และการออมภาคธุรกิจเอกชนเพื่อให้การออมรวมของประเทศมีเพียงพอ เพื่อการลงทุนของประเทศ ควบคู่ไปกับการสร้างฐานรายได้ที่มั่นคงสำหรับประชาชน และการสร้างพฤติกรรมการออม เพื่อเพิ่มการออมครัวเรือน

2.2 พัฒนาระบบการออมต่าง ๆ เช่น การออมภาคบังคับ โดยการจัดตั้งกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ ที่มีโครงการบำเหน็จบำนาญครอบคลุมแรงงานทั้ง 13 ล้านคน และพัฒนากองทุนรวมการออมให้เป็นระบบการออมเพื่อการชราภาพสำหรับกำลังแรงงานของประเทศ ทั้งหมด

2.3 ส่งเสริมระบบสหกรณ์และพัฒนาองค์กรฐานรากเพื่อเป็นทางเลือกในการออมของประชาชนที่เป็นรากหญ้า

3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และเร่งรัดการใช้พลังงานทดแทน เพื่อประหยัดเงินตราต่างประเทศในการนำเข้าพลังงาน ลดต้นทุนการผลิตและค่าใช้จ่ายด้านพลังของประชาชน และลดมลพิษที่เกิดจากการใช้พลังงานในกระบวนการผลิตและบริโภค

ของประชาชน ทั้งนี้จากการพิจารณาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-10 สามารถสรุปเป้าหมายด้านการออมของแต่ละแผน ๆ จะเห็นได้ว่า แผนพัฒนา ๆ ฉบับที่ 1 รัฐบาลยังไม่มีนโยบายด้านการระดมเงินออมบังคับ โดยการจัดตั้งกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ ที่มีกรอบโครงการบำเหน็จบำนาญ ในประเทศมากนัก เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวประเทศไทยยังคงต้องการอัตราการเจริญเติบโตทางในด้านต่าง ๆ มากกว่าที่จะมุ่งเน้นการระดมเงินออม ส่วนในแผนพัฒนา ๆ ฉบับที่ 2-4 นั้น เป็นช่วงเวลาที่ประเทศเริ่มมีอัตราการเจริญเติบโตมากขึ้น แต่การระดมเงินออมของสถาบันการเงินยังนับว่าน้อยมาก ดังนั้นในช่วงแผนพัฒนา ๆ ฉบับที่ 2-4 รัฐบาลจึงมีเป้าหมายในการระดมเงินออมที่อยู่นอกสถาบันการเงินให้เข้าสู่สถาบันการเงิน เพื่อนำเงินไปลงทุนในทางที่เป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจต่อไป อย่างไรก็ตาม ในช่วงแผนพัฒนา ๆ ฉบับที่ 4 ประเทศไทยเริ่มประสบปัญหาช่องว่างการออมและการลงทุน ทำให้แผนพัฒนา ๆ ฉบับที่ 5 รัฐบาลได้มีการตั้งเป้าหมายในการระดมเงินออมภายในประเทศอย่างจริงจัง โดยการระบุดำเนินนโยบาย และมาตรการในการระดมเงินออมภายในประเทศ โดยเฉพาะนอกเหนือจากการพัฒนาระบบสถาบันการเงินดังเช่นในแผนพัฒนา ๆ ฉบับที่ผ่าน ๆ มา โดยที่นโยบาย และมาตรการดังกล่าวประกอบด้วยการเร่งระดมเงินออมภายในประเทศ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งภายหลังพบว่า การระดมเงินออมดังกล่าวประสบความสำเร็จ ในภาครัฐบาลมากกว่าเป็นผลให้ตั้งแต่แผนพัฒนา ๆ ฉบับที่ 7-8 ได้มีเป้าหมายมุ่งเน้นการระดมเงินออมในภาคเอกชนเป็นหลัก โดยเฉพาะในภาคครัวเรือนที่ปริมาณการออมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในอัตราที่ลดลง สวนทางกับอัตราการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ สำหรับแผนพัฒนา ๆ ฉบับที่ 9-10 ได้อันเชิญแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลาง เพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤติ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และสถานการณ์เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รัฐบาลให้ความสำคัญกับการออม มีการส่งเสริมการออมทั้งระบบของประเทศ ทั้งการออมภาคครัวเรือน การออมภาครัฐและการออมภาคธุรกิจเอกชน เพื่อให้การออมรวมของประเทศมีเพียงพอเพื่อการลงทุนของประเทศ ควบคู่ไปกับการสร้างฐานรายได้ที่มั่นคงสำหรับประชาชน และการสร้างพฤติกรรมกรรมการออม เพื่อเพิ่มการออมครัวเรือน

ตารางที่ 1 เป้าหมายการระดมเงินออมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-10

แผนพัฒนา ฯ	เป้าหมาย
ฉบับที่ 1	ไม่มุ่งเน้นการระดมเงินออมมากนัก เนื่องจากยังคงมุ่งเน้นอัตรา การเจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ
ฉบับที่ 2-4	มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนสถาบันการเงิน เพื่อระดมเงินออม จากนอกสถาบันการเงินให้เข้าสู่สถาบันการเงินมากขึ้น
ฉบับที่ 5-6	มุ่งเน้นการระดมเงินออมทั้งจากภาคเอกชนและภาครัฐบาล
ฉบับที่ 7-8	มุ่งเน้นการระดมเงินออมจากภาคเอกชนเป็นหลัก
ฉบับที่ 9-10	มีการส่งเสริมการออมทั้งระบบของประเทศ ทั้งการออม ภาคครัวเรือน การออมภาครัฐ และการออมภาคธุรกิจเอกชน เพื่อให้การออมรวมของประเทศมีเพียงพอเพื่อการลงทุน ของประเทศ ควบคู่ไปกับการสร้างฐานรายได้ที่มั่นคง สำหรับประชาชนและการสร้างพฤติกรรมกรรมการออม เพื่อเพิ่ม การออมครัวเรือน

ความสำคัญของเงินออมในการพัฒนาเศรษฐกิจ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (2551) ได้สรุปไว้ว่า การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มักเน้นความสำคัญของทุน โดยการขยายกำลังการผลิตสินค้าและบริการในระยะยาว ซึ่งสามารถวัดได้จากการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ และจะทำให้รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลสูงขึ้น สะท้อนไปสู่ความสุขอยู่มีสุขซึ่งหมายถึงระดับความเป็นอยู่ของประชากรโดยรวมสูงขึ้น ประเทศซึ่งกำลังเร่งพัฒนาเศรษฐกิจจึงให้ความสำคัญต่อการลงทุนเป็นพิเศษและพร้อมทุ่มเทการลงทุนในทุกด้าน โดยใช้แหล่งเงินทุนภายในประเทศซึ่งมาจากการออมภายในประเทศ อย่างไรก็ตามความต้องการลงทุนยังมีมากกว่าเงินออมภายในประเทศจะรองรับได้ จึงได้เกิดการชักนำเงินทุนจากต่างประเทศเข้ามาชดเชย ซึ่งเป็นแนวทาง

ที่ประเทศกำลังพัฒนาใช้แก้ปัญหาดังกล่าวแม้ว่าจะต้องลดหย่อนผ่อนปรนสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับนักลงทุนจากต่างประเทศก็ตามแต่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะสั้นเท่านั้น เมื่อสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไป ประเทศที่กำลังพัฒนาทางเศรษฐกิจแม้จะมีความเจริญก้าวหน้าเศรษฐกิจมากขึ้น แต่ต้องเผชิญกับปัญหาอื่น ๆ ตามมาโดยเฉพาะปัญหาการเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม ทำให้ต้องมีการแก้ไขและป้องกันติดตามมา ส่งผลให้ความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการผลิตที่มีอยู่ต้องสูญเสียไป ก่อให้เกิดการชะงักงันในการลงทุนจากต่างประเทศ ขณะเดียวกันทุนที่อยู่ภายในบางส่วนก็ส่วนก็เริ่มย้ายฐานออกไปสู่แหล่งฐานการผลิตความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างต่อเนื่องอีกหลายประการ เช่น การลงทุนจากต่างประเทศน้อยลง การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเพิ่มขึ้น และการว่างงานมากขึ้นดังเช่น การสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจได้ดีที่สุด คือ การใช้เงินทุนภายในประเทศโดยเร่งรัดออมภายในประเทศให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งในระยะยาวประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจจะเป็นประเทศที่ลดการพึ่งพาเงินออมจากต่างประเทศ ดังนั้นการมีเงินทุนเป็นของตนเองอย่างเพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการใช้ทุนของกระบวนการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องซึ่งเปรียบเสมือนกุญแจที่ไขไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนา

นโยบายการออมของภาครัฐ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินออม ดังกล่าว เนื่องจากการออมในประเทศยังไม่เพียงพอต่อการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจรัฐบาลจึงให้มีการเร่งระดมเงินออมภายในประเทศ ทั้งรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ผ่านมาตรการต่าง ๆ ดังนี้ (กระทรวงการคลัง, 2550)

1. ภาคเอกชน

1.1 ขยายงานบริการของสถาบันการเงินให้กว้างขวางมากขึ้นและส่งเสริมให้มีเครื่องมือระดมเงินออมใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เช่น เพิ่มจำนวนสาขาย่อยของธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ เป็นต้น พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีเครื่องมือระดมเงินออมที่มีความคล่องตัวสูง เช่น ตราสารหนี้ชนิดเปลี่ยนมือได้ ส่งเสริมบทบาทของบริษัทประกันชีวิต ในฐานะเป็นสถาบันการเงินที่ช่วยระดมเงินออม เช่น พิจารณาเพิ่มอัตราลดหย่อนภาษีเงินได้สำหรับบุคคลธรรมดาที่มีกรมธรรม์ประกันชีวิตจะเป็นการเพิ่มแรงจูงใจให้มีการประกันชีวิตเพิ่มประโยชน์ในการออมมากขึ้น

1.2 เร่งรัดดำเนินการให้การออมระยะยาวขยายตัวโดยรวดเร็ว โดยการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ และตลาดพันธบัตรรัฐบาล และตลาดพันธบัตรเอกชน ขยายขอบเขตการจำหน่ายพันธบัตรรัฐบาลและพันธบัตรเอกชน ตลอดจนปรับปรุงอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์รัฐบาล

ให้สามารถแข่งขันกับผลตอบแทนจากเงินฝากของสถาบันการเงินอยู่เสมอ จัดการออกพันธบัตรพิเศษประเภทต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของผู้ลงทุนที่มีวัตถุประสงค์ในการออมแตกต่างกัน เพื่อการออมโดยเฉพาะประเภท

2. ภาครัฐบาล

2.1 ใช้มาตรการทางภาษี โดยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี การปรับปรุงภาษีให้เหมาะสมที่จะทำให้อายุขัยขบประมาณสมดุลไว้ การปฏิรูประบบและโครงสร้างเพื่อส่งเสริมการออม โดยพิจารณาการเก็บภาษีเงินได้ ธุรสารทางการเงินทุกประเภทในอัตราเดียวกัน และในระดับที่เหมาะสม โดยหลักการแล้วไม่ควรใช้มาตรการภาษีในการสร้างสิ่งจูงใจเฉพาะ เนื่องจากจะก่อให้เกิดการบิดเบือนใน โครงสร้างภาษีและสร้างความไม่เป็นธรรมแก่สังคม สำหรับผู้มีได้รับประโยชน์จากมาตรการภาษีดังกล่าว การใช้มาตรการภาษีดังกล่าว การใช้มาตรการภาษีจึงต้องระวังเป็นพิเศษ ควรเน้นการส่งเสริมการออมระยะยาว และการออมผูกพันพิเศษ ได้แก่

2.1.1 การออมแบบสะสมทรัพย์ เป็นการออมลักษณะเงินฝากประจำระยะยาวของผู้ออมรายเล็ก ควรได้รับการยกเว้นภาษีดอกเบี้ยที่ได้รับ

2.1.2 การออมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อซื้อที่อยู่อาศัยหรือเพื่อการศึกษาเป็นการออมของผู้ออมขนาดเล็กที่ยังไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง แต่มีความตั้งใจซื้อที่อยู่อาศัยดอกเบี้ยที่ได้รับจากเงินออมระยะแรกควรได้รับการยกเว้นภาษี และผ่อนชำระเงินกู้ควรได้รับหักลดหย่อนภาษีเงินได้เพื่อเสียภาษี

2.1.3 ควรให้สิ่งจูงใจทางภาษีแก่เงินฝาก เพื่อการเกษียณอายุโดยครอบคลุมถึงผู้ประกอบการวิชาชีพอิสระที่ขาดความมั่นคงในชีวิตหลังอายุ 60 ปี โดยการนำเงินฝากเพื่อเกษียณอายุไปหักลดหย่อนในการคำนวณเงินได้พึงประเมินได้จำนวนหนึ่ง แต่มีเงื่อนไขว่าจะถอนเงินจากบัญชีดังกล่าวไม่ได้จนกว่าจะอายุ 60 ปี

2.2 ปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพให้เป็นการบังคับสำหรับลูกจ้างทุกประเภทแทนที่จะก่อตั้งด้วยความสมัครใจของฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้างเท่านั้น เนื่องจากการออม โดยวิธีการของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพนั้นมีผลดีในแง่ที่ก่อให้เกิดการออมอย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาอันยาวนาน ช่วยลดความผันผวนในอัตราการออมของประเทศลง และมีแบบแผนการใช้เงินที่กำหนดได้ล่วงหน้าเพราะเงินในกองทุนนี้สมาชิกจะถอนได้ต่อเมื่อเกษียณอายุ ทูพพลภาพหรือถึงแก่กรรมเท่านั้น จึงไม่จำเป็นต้องดำรงเงินสำรองไว้ในอัตราสูงเงินที่สะสมในกองทุนจึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ที่ใช้เวลานานและต้องใช้งบจำนวนมาก หรือให้กู้ยืมแก่รัฐบาลเพื่อการพัฒนาประเทศ สำหรับกองทุนสำรอง

เลี้ยงชีพมีเงินทุนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รัฐบาลควรเพิ่มแรงจูงใจด้านภาษีให้แก่สมาชิกกองทุนมากขึ้น เช่น เพิ่มค่าลดหย่อนสำหรับเงินที่ถูกจ้างส่งเข้ากองทุนเพื่อส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกองทุนอย่างแพร่หลาย รวมทั้งอนุญาตให้สถาบันการเงินอื่น ๆ นอกเหนือจากบริษัทเงินทุนมีบทบาทบริหารกองทุนได้มากขึ้น

2.3 รมรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการออมและวางรากฐานอุปนิสัยมัธยัสถ์แก่เยาวชน รัฐบาล และหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมธนาคารไทย สมาคมบริษัทเงินทุน สมาคมประกันชีวิต เป็นต้น ควรมีบทบาทในด้านนี้เพิ่มขึ้น ต้องรณรงค์โดยผ่านสื่อต่าง ๆ และจำเป็นที่จะต้องทบทวนเครื่องมือเกี่ยวกับการระดมเงินออมให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ออมมากขึ้น เช่น เพิ่มเครื่องมือระดมเงินออมที่มีวัตถุประสงค์แน่ชัดมากยิ่งขึ้น เช่น เพื่อซื้อที่อาศัย การศึกษาบุตร เป็นต้น หรือผสมผสานคุณสมบัติของสถาบันการเงินหลาย ๆ ประการเข้าในเครื่องมือหรือบริการเดียวกัน เช่น เงินฝากที่มีคุณสมบัติของการประกันชีวิต เป็นต้น

2.4 จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายระดมเงินออมเป็นองค์กรระดับชาติ เพื่อให้มีการกำหนดแนวนโยบายส่งเสริมการออมและจัดทำแผนปฏิบัติที่จะทำให้เกิดผลจริงจัง

2.5 เพิ่มบทบาทของการระดมเงินออมของสหกรณ์ออมทรัพย์และสถาบันการเงินของรัฐให้มีประสิทธิภาพ และความคล่องตัวมากขึ้นกว่าเดิม นอกจากนั้นควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งธนาคารเพื่อคนจน

3. ภาครัฐวิสาหกิจ

3.1 ควรมีการปรับปรุงการบริหารของภาครัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกับภาคเอกชนการกำหนดค่าบริการควรให้สะท้อนถึงต้นทุนแต่ต้องเป็นต้นทุนในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

3.2 ควรเพิ่มบทบาทให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การร่วมลงทุนในบางโครงการ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรกพร รังทอง, ชมพิสุทธิ์ เมฆสว่าง และชญัญญา สุวรรณฉนิ (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตจังหวัดพิษณุโลก พิจิตร สุโขทัย และอุตรดิตถ์ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่ออธิบายพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ และพิจิตร และเพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตจังหวัดพิษณุโลก พิจิตร สุโขทัย อุตรดิตถ์ และเพื่อทราบถึงสาเหตุของปัญหาและวิธีการส่งเสริมการออมที่เป็นไปได้ในอนาคตต่อประชาชนในเขตจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า จังหวัดละ 100 คน แบบสอบถามแบ่ง 3 กลุ่ม ส่วนที่เป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่เป็นพฤติกรรมการออม และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมเงิน

ผลการศึกษารอบภาคครัวเรือนของประชากรในเขตจังหวัดพิษณุโลก พิจิตร สุโขทัย และอุตรดิตถ์นั้นยังมีปริมาณการออมต่ำ เฉลี่ยแล้วเพียงครัวเรือนละ 95 บาทต่อเดือน ซึ่งวัตถุประสงค์ในการออมโดยส่วนมากแล้วต้องการออมไว้เพื่อเป็นเป็นค่าศึกษาเล่าเรียนของตนเองหรือบุคคลในครอบครัว ส่วนใดค่าใช้จ่ายนั้น ประชาชนทั้ง 4 จังหวัดมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 10,267 บาท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้แล้วต่ำกว่าเล็กน้อย โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของ 4 จังหวัด ได้แก่ 11,223 บาท แต่เมื่อเปรียบเทียบโดยใช้ระดับการศึกษามีเพียงประชากรที่มีการศึกษาระดับ ปวช. ปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรีเท่านั้นที่มาออม

ศิริอรุณ อนันตวิรุพห์ (2550) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการเตรียมเกษียณอายุของลูกจ้างสถานประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการออม วัตถุประสงค์การออม จำนวนเงินออม ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการออม ความพอเพียงของรายได้หลังเกษียณอายุของลูกจ้างสถานประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ จำนวน 400 คน จำแนกเป็นเพศชายและเพศหญิง จำนวน 200 คน เท่ากัน โดยผู้ตอบให้ข้อมูลด้วยการกรอกแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการออมของกลุ่มตัวอย่างมี 2 แบบ คือ การออมแบบบังคับกับกองทุนประกันสังคมและการออมแบบสมัครใจ การออมแบบสมัครใจร้อยละ 46.25 เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และร้อยละ 58.50 มีการออมแบบสมัครใจในรูปแบบอื่น ๆ โดยมีการออมกับสถาบันการเงินมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.00 กลุ่มตัวอย่างมีความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออมค่อนข้างต่ำคิดเป็นร้อยละ 12.10 และมีความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออมเฉลี่ยเท่ากับ 0.15 ผู้ที่มีการออมโดยสมัครใจมีวัตถุประสงค์ของการออม 3 อันดับ คือ ออมเพื่อไว้ใช้เพื่อหลังเกษียณ คิดเป็นร้อยละ 84.55 รองลงมา ออมเพื่อไว้ใช้ยามเจ็บป่วย คิดเป็นร้อยละ 73.82 และอันดับสุดท้าย ออมเพื่อหลักประกันประกันให้ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 45.49 ปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณการเงินออม ได้แก่ อายุผู้ตอบแบบสอบถาม เงินเดือนหรือค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา บำนาญ และรายได้อื่น ๆ โดยปัจจัยเกือบทุกตัวส่งผลกระทบต่อปริมาณการเงินออมในทางบวก ยกเว้นอายุของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งผลกระทบในทางลบ

มะลิวัลย์ แก้วแสน (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย ในการศึกษาใช้ข้อมูลทศนิยม รายปี พ.ศ. 2525-2549 ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS)

โดยข้อมูลมูลค่าการออมของครัวเรือน รายได้พึงจ่ายใช้สอยของครัวเรือน และค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ผ่านมา มาจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่วนข้อมูลอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์ และดัชนีราคาผู้บริโภคมาจากฝ่ายข้อมูลธนาคารแห่งประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า จากการคำนวณค่าสถิติเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของสมการที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนในประเทศไทยซึ่งมีมูลค่าการออมของครัวเรือนเป็นตัวแปรตามรายได้พึงจ่ายใช้สอยของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ผ่านมา อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์ และดัชนีราคาผู้บริโภคเป็นอิสระพบว่า รายได้พึงจ่ายใช้สอยของครัวเรือน ดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์และดัชนีราคาผู้บริโภค มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าการออมของครัวเรือน ส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับมูลค่าการออมของครัวเรือน

บุษบง ศรีสันต์ (2542) ศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมออมและค้นหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมออมของประชาชนทั้งในด้านปริมาณและรูปแบบ จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการออมทรัพย์สินน้อยลง โดยมีการออมเฉลี่ยเดือนละ 7,871 บาท และเก็บไว้ในรูปของสินทรัพย์ทางการเงินในระบบมากที่สุด รองลงไปเป็นสินทรัพย์ทางการเงินนอกระบบและสินทรัพย์ถาวร ตามลำดับ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม ได้แก่ รายได้ ภาระพึ่งพิง อายุ อาชีพค้ำขาย ธุรกิจส่วนตัว และผลตอบแทนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมในรูปของสินทรัพย์ทางการเงินในระบบ ได้แก่ ผลตอบแทนอายุ การเข้าถึงสถาบันการเงิน รายได้ และความมั่นคงของสถาบันการเงิน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมในรูปของสินทรัพย์ทางการเงินนอกระบบ ได้แก่ การเข้าถึงสถาบันการเงิน อาชีพ ค้ำขาย ธุรกิจส่วนตัว ผลตอบแทน และระดับการศึกษา ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการออมด้วยสินทรัพย์ถาวรนั้น ได้แก่ อายุ ภาระพึ่งพิง รายได้ และระดับการศึกษา จากผลการวิจัยดังกล่าว ถ้าต้องการกระตุ้นการออมให้เพิ่มขึ้นอาจจะใช้การส่งเสริมในกลุ่มผู้ที่มีรายได้สูงหรือในกลุ่มอาชีพค้ำขาย ทำธุรกิจส่วนตัว และควรให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าปัจจุบัน โดยเฉพาะผลตอบแทนในระบบจะช่วยลดการออมนอกระบบลงได้ สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปควรจะศึกษาพฤติกรรมออมของแต่ละอาชีพในเชิงลึก

กฤษฎี ยิวคิม (2555) ทศนคติและพฤติกรรมการออมของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง กรณีศึกษาบุคลากรคณะรัฐศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาทศนคติที่มีต่อการออมของบุคลากรคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และศึกษาพฤติกรรมออมของบุคลากรคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และเพื่อเสนอแนวทางในการรณรงค์การออมบุคลากรคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากประชาชน ได้แก่ คณะรัฐศาสตร์ จำนวน 186 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติสรุปอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ

ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลในด้าน อายุ สถานะ และระดับการศึกษา มีผลต่อการทศนคติในการออมของบุคลากรคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง คุณลักษณะส่วนบุคคลในด้านอายุ และสถานภาพ มีผลต่อพฤติกรรมในการออมบุคลากรคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทศนคติพฤติกรรมในการออมของบุคลากรคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก่ ทศนคติในเรื่องการออมเพื่อสิทธิพิเศษ การออมในเรื่องเกี่ยวกับเวลา ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและทศนคติในเรื่องการออมเพื่อผลตอบแทน ตามลำดับ

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ช.ก.ศ.

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดพฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกร ลูกค้า ช.ก.ศ. โดยปัจจัยเหล่านี้ประกอบด้วยรายได้ ทรัพย์สิน อายุของหัวหน้า ระดับการศึกษา จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน ตลอดจนปัจจัยทางด้านแรงจูงใจในการออม

ผลการศึกษารายได้เป็นปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ช.ก.ศ. ทุกกลุ่มมีอย่างมีนัยสำคัญทางในเชิงบวก และค่าความยืดหยุ่นของเงินออมต่อรายได้มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่า ครัวเรือนที่มีรายได้แตกต่างกันมีการออมที่แตกต่างกันมากและทรัพย์สินเป็นปัจจัยที่กำหนดการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเชิงลบ สำหรับอายุไม่มีผลในการกำหนดการออมของครัวเรือน หัวหน้าครัวเรือนมีอายุ 61 ปีขึ้นไปมีการออมที่สูง รองลงมา 41-50 ตามลำดับ แสดงว่า พฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ช.ก.ศ. ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานวัฏจักรชีวิตสำหรับค่าความ โน้มเอียงในการออมเฉลี่ยของครัวเรือนชานา มีค่าความ โน้มเอียงในการออมเฉลี่ยสูง สำหรับรูปแบบการออมที่สำคัญของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ช.ก.ศ. คือ การออมในรูปทรัพย์สินสภาพคล่อง ได้แก่ การถือเงินสด ฝากเงินกับสถาบันการเงิน โดยมีเหตุผล การออม คือ เพื่อเก็บไว้ใช้ในยามชรา เจ็บป่วย ยามฉุกเฉิน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาพฤติกรรม การออมของประชาชนในเขตพื้นที่พัทยา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของประชาชน ในเขตพื้นที่พัทยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 114,192 คน (สำนักงานสถิติ จังหวัดชลบุรี, 2560)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จำนวน 114,192 คน ซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้หลักการคำนวณหาขนาด ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yamane (1967 อ้างถึงใน ชานินทร์ ศิลปะจารุ, 2552, หน้า 45) ได้จำนวนตัวอย่างที่จะนำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้น 399 ตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ .05

เมื่อแทนค่าขนาดของประชากรในสูตรจะได้

$$n = \frac{114,192}{1 + 114,192 (.05)^2}$$

$$= 398.60 \approx 399$$

จากการคำนวณพบว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n) เท่ากับ 399 แต่ผู้วิจัยจะทำการเก็บตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง เพื่อให้เกิดความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสำหรับแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย อาชีพ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน ภาระหนี้สิน ทรัพย์สิน

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการออม จำนวน 10 ข้อ

ซึ่งส่วน 3 นั้น เป็นลักษณะคำตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert scale) (บุญใจ ศรีสถิตนรากุล, 2553, หน้า 282) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
ประจำทุกเดือน	3
บ่อยครั้ง	2
บางครั้ง	1
ไม่ออมเลย	0

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิดโดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

$$\text{การแปลค่า} \quad \frac{3-1}{2} = 0.67$$

ดังนั้น 0.00-0.67 คือ พฤติกรรมการออมน้อย

0.68-1.35 คือ พฤติกรรมการออมพอใช้

1.36-2.03 คือ พฤติกรรมการออมดี

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่อง คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของประชาชน ในเขตพื้นที่พัทธา จังหวัดชลบุรี กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

2.1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบ โครงสร้างแบบสอบถามและปรับปรุงสำนวนภาษาที่ใช้ให้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย เหมาะสม และสมบูรณ์ พร้อมปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความชัดเจน และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-objective congruence: IOC) ซึ่งประกอบด้วย

3.1 ดร.ลือชัย วงษ์ทอง อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 ดร.อุษณกร ทาวะรัมย์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 ดร.กิจฐเชต ไกรवास อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าของแบบสอบถามที่ทำการทดสอบ (Pre-test) คือ บุคลากรสายสนับสนุน โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach (1990, pp. 202-204) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .87 ผู้วิจัยถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นเหมาะสม และมีความสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของประชาชน ในเขตพื้นที่พัทธา จังหวัดชลบุรี ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล เมื่อรับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ได้มีการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแล้วได้ทำการคัดแยกแบบสอบถามที่มีความไม่สมบูรณ์

ออกจนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 399 ชุด

2. การลกรหัส นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ มาลกรหัสตามที่ได้กำหนดรหัสไว้ล่วงหน้า สำหรับแบบสอบถามที่เป็นปลายปิด โดยแบ่งส่วนการวิเคราะห์เป็นส่วน ๆ

3. การประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ลกรหัสแล้วมาบันทึกโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อคำนวณค่าทางสถิติ

4. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ รวมทั้งสถิติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทดสอบสมมติฐาน โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดระเบียบข้อมูล และลกรหัส

2. นำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณหาค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์และตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามหลังจาก

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูลและโปรแกรมคอมพิวเตอร์

2.3 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

2.4 ประมวลผลข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ

1. หาค่าจำนวนความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้ในการอธิบายและวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรและปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นตอนที่ 1 และ 2 ของแบบสอบถาม

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) (\bar{X}) คือ ค่าที่ได้จากการเอาผลรวมของค่าของข้อมูลทั้งหมดหารด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด (ชูศรี วงศ์ตันนะ, 2541, หน้า 35-40) และค่าความเบี่ยงมาตรฐาน (Standard deviation) (SD) คือ ใช้เพื่ออธิบายลักษณะการกระจายของข้อมูล เพื่อใช้ในการอธิบายและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออมซึ่งเป็นแบบสอบถามตอนที่ 3

3. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) โดยใช้สถิติในการทดสอบมีดังนี้

3.1 t-test ใช้เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างสำหรับกลุ่มตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่ม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้ t-test เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1 สำหรับเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่พัทธา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ใช้เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างสำหรับกลุ่มตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้ One-way ANOVA เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 2-7 สำหรับเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่พัทธา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนซึ่งหากพบว่า พฤติกรรมการออมมีความแตกต่าง จะทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนด้วยวิธี Least Square Difference (LSD) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่พัทธา จังหวัดชลบุรี เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ทั้งหมด 4 ตอน ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ
- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม
- ตอนที่ 4 ผลวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้มีทั้งหมด 400 คน โดยกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะส่วนบุคคลทั่วไปที่ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ซึ่งแสดงรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	179	44.80
หญิง	221	55.20
รวม	400	100.00
2. อายุ		
20-30 ปี	144	36.00
31-35 ปี	183	45.80
36-40 ปี	73	18.20
รวม	400	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	35	8.80
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	66	16.50

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนต้น	40	10.00
อนุปริญญา/ ปวส.	97	24.30
ปริญญาตรี	156	39.00
สูงกว่าปริญญาตรี	6	1.40
รวม	400	100.0
4. สถานภาพ		
โสด	145	36.20
สมรส	167	41.80
หม้าย/ หย่า	88	22.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

เพศ จำนวนกลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 55.30 และเพศชาย มีจำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 44.80

อายุ อายุของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุมากกว่า 31-35 ปี มีจำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 20-25 ปี มีจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 และอายุ 36-40 ปี มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมีจำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมา คือ อนุปริญญา/ ปวส. มีจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 และมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ

สถานภาพ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่สมรสแล้ว มีจำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 รองลงมา คือ โสดมีจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30 และหม้าย/ หย่า มีจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาชีพ		
รับราชการ	40	10.00
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	81	20.30
พนักงานบริษัทเอกชน	101	25.30
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	79	19.80
รับจ้างทั่วไป	80	20.00
เกษตรกร/ ประมง	10	2.40
อื่น ๆ	9	2.30
2. รายได้ต่อเดือน		
10,001-20,000 บาท	21	5.30
20,001-30,000 บาท	206	51.50
30,001-40,000 บาท	129	32.30
40,001-50,000 บาท	34	8.50
50,001 บาทขึ้นไป	10	2.40
รวม	400	100.00
3. วัตถุประสงค์การจ่ายเงินโดยเฉลี่ยแต่ละเดือน		
เพื่อซื้อสินค้า/ บริการที่จำเป็นสำหรับชีวิต		
น้อย	26	6.5
ปานกลาง	264	66.0
มาก	110	27.5
เพื่อให้เงินกับบุพการีหรือครอบครัว		
น้อย	139	34.8
ปานกลาง	235	58.8
มาก	26	6.5

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
เพื่องานสังคม/ สังสรรค์		
น้อย	178	44.50
ปานกลาง	218	54.50
มาก	4	1.00
เพื่อผ่อนสินค้า/ บัตรเครดิต		
น้อย	220	55.00
ปานกลาง	176	44.00
มาก	4	1.00
เพื่อท่องเที่ยวหรือกิจกรรมผ่อนคลาย		
น้อย	209	52.20
ปานกลาง	172	43.00
มาก	19	4.80
รวม	400	100.00
4. ภาวะรับผิดชอบโดยเฉลี่ยแต่ละเดือน		
เพื่อน ญาติ พี่น้อง		
น้อย	52	13.00
ปานกลาง	293	73.20
มาก	55	13.80
สหกรณ์		
น้อย	274	68.50
ปานกลาง	124	31.00
มาก	2	.50
โรงรับจำนำ		
น้อย	371	92.80
ปานกลาง	29	7.20
มาก		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
บริษัทขายสินค้าเงินผ่อน		
น้อย	183	45.80
ปานกลาง	215	53.80
มาก	2	.40
สวัสดิการที่ทำงาน		
น้อย	303	75.80
ปานกลาง	93	23.20
มาก	4	1.00
บริษัทบัตรเครดิตเงินสด		
น้อย	318	79.50
ปานกลาง	82	20.50
มาก		
รวม	400	100.00
5. หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่มีหนี้สิน	129	32.20
ไม่เกิน 10,000 บาท	200	50.00
10,001-20,000 บาท	71	17.80
รวม	400	100.00
6. ลักษณะทรัพย์สินที่ออม		
ออมในรูปทรัพย์สินบ้าน	71	7.40
ออมในรูปทรัพย์สินตึกแถว/ อาคารชุด	20	2.10
ออมในรูปทรัพย์สินที่ดิน	86	8.90
ออมในรูปทรัพย์สินรถยนต์	148	15.40
ออมในรูปทรัพย์สินรถจักรยานยนต์	63	6.60
ออมในรูปทรัพย์สินเรือ	10	1.00
ออมในรูปทรัพย์สินทองคำ อัญมณี	201	20.90
ออมในรูปทรัพย์สินเงินฝาก หุ้น พันธบัตร	362	37.70

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
รวม		100.00
7. รูปทรัพย์สินทางการเงินที่ออมในระบบ		
เก็บเงินสดไว้ในมือ	234	22.20
ฝากกับธนาคารประเภทฝากออมทรัพย์	332	31.50
ฝากกับธนาคารประเภทฝากประจำ	95	9.00
ซื้อสลากออมสิน	76	7.20
จ่ายเงินเข้ากองทุนเลี้ยงชีพของที่ทำงาน	90	8.50
ประกันชีวิตโดยมีการจ่ายเงินเพื่อสะสมระยะยาว	156	14.90
เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ของที่ทำงาน	70	6.70
รวม		100.0
8. รูปทรัพย์สินทางการเงินที่อมนอกระบบ		
เล่นแชร์	155	84.70
ออกเงินกู้	28	15.30
รวม		100.00
9. วัตถุประสงค์ของการออม		
เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน	248	26.30
เพื่อซื้อทรัพย์สิน	250	26.50
เพื่อเก็บไว้ใช้ในยามชราเกษียณอายุ	152	16.10
เพื่อใช้สำหรับการศึกษาของตนเอง	67	7.10
เพื่อจัดตั้งธุรกิจในอนาคตหรือขยายธุรกิจ	111	11.80
เพื่อเป็นมรดกให้ลูกหลาน	114	12.20
รวม		100.00

จากตารางที่ 3 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถามในงานวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 400 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ 25.30 มีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 51.50 วัตถุประสงค์การจ่ายเงินโดยเฉลี่ย

แต่ละเดือนเพื่อซื้อสินค้า/ บริการที่จำเป็นสำหรับชีวิต ร้อยละ 27.50 เพื่อให้เงินกับบุพการีหรือครอบครัว ร้อยละ 6.50 ภาระรับผิดชอบ โดยเฉลี่ยแต่ละเดือน โดยเฉลี่ยแต่ละเดือนส่วนใหญ่เพื่อนญาติ พี่น้อง ร้อยละ 13.80 หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท ร้อยละ 50.00 ลักษณะทรัพย์สินที่ออม ออมในรูปทรัพย์สินเงินฝาก หุ้น พันธบัตร บาท ร้อยละ 37.70 ออมในรูปทรัพย์สินทองคำ อัญมณี ร้อยละ 20.90 รูปทรัพย์สินทางการเงินที่ออมในระบบฝากกับธนาคารประเภทฝากออมทรัพย์ ร้อยละ 31.50 เก็บเงินสดไว้ในมือ ร้อยละ 22.20 และทำประกันชีวิต โดยมีการจ่ายเงินเพื่อสะสมระยะยาว ร้อยละ 14.8 รูปทรัพย์สินทางการเงินที่ออมนอกระบบ เล่นแชร์ ร้อยละ 84.70 และออกเงินกู้ ร้อยละ 15.30 วัตถุประสงค์ของการออม เพื่อซื้อทรัพย์สิน ร้อยละ 26.50 เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ร้อยละ 26.30 และเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามชราเกษียณอายุ ร้อยละ 16.10 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของกลุ่มตัวอย่างตัวแปรดังกล่าวแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการออมต่อพฤติกรรมการออมของกลุ่มตัวอย่าง (n = 400)

ปัจจัย	\bar{X}	SD	ระดับการออม
ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร	2.15	.712	การออมดี
ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือที่ทำงาน	2.10	.776	การออมดี
ออมเงินโดยการเล่นแชร์	.88	1.028	การออมน้อย
เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์	1.12	1.059	การออมพอใช้
ออมในรูปสินทรัพย์ถาวร	1.28	.949	การออมพอใช้
ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน	.58	1.008	การออมน้อย
ออกเงินโดยการนำเงินไปให้กู้ยืม	.21	.540	การออมน้อย
ออมเงินโดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น	.82	.546	การออมน้อย
รวม	1.14	.43	การออมพอใช้

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการออมต่อพฤติกรรมการออมในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.14 อยู่ในระดับการออมพอใช้พบว่า ส่วนใหญ่ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคารอยู่ในระดับการออมเกือบทุกเดือน ($\bar{X} = 2.15$) รองลงมา ได้แก่ ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือที่ทำงานอยู่ในระดับการออมเกือบทุกเดือน ($\bar{X} = 2.10$) ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวรอยู่ในระดับการออมหลายเดือนครั้ง ($\bar{X} = 1.28$) เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์อยู่ในอยู่ในระดับการออมหลายเดือนครั้ง ($\bar{X} = 1.12$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เพศที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเพศที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน (n = 400)

เพศ	จำนวน	\bar{X}	SD	ค่า t	ค่า Sig. (2-tailed)
ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร				- 4.542	.000
ชาย	179	1.97	.707		
หญิง	221	2.29	.686		
ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือที่ทำงาน				- 2.999	.003
ชาย	179	1.97	.877		
หญิง	221	2.20	.667		
ออมเงินโดยการเล่นแชร์				1.113	.266
ชาย	179	.94	1.023		
หญิง	221	.82	1.032		
เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์				- .667	.505
ชาย	179	1.08	1.019		
หญิง	221	1.15	1.091		
ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร				1.319	.188
ชาย	179	1.35	.939		
หญิง	221	1.23	.955		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

เพศ	จำนวน	\bar{X}	SD	ค่า t	ค่า Sig. (2-tailed)
ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุน					
สำรวจเลี้ยงชีพของที่ทำงาน					
ชาย	179	.42	.947		
หญิง	221	.71	1.040		
ออกเงินโดยการนำเงินไปให้กู้ยืม					
ชาย	179	.27	.692	1.945	.052
หญิง	221	.16	.370		
ออมเงินโดยการนำไปซื้อทอง					
หรือลงทุนในหุ้น					
ชาย	179	.82	.595		
หญิง	221	.82	.505		
รวม	400	1.14	.43	-1.617	.107

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างตามกลุ่มเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พฤติกรรมการออมแตกต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) จากวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า พฤติกรรมการออมในภาพรวมระหว่างเพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในด้านการออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน และออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรวจเลี้ยงชีพ ของที่ทำงานมีค่า Significant น้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานนั่นคือ เพศแตกต่างกัน พฤติกรรมการออมแตกต่างกันในการออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคารออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ

สมมติฐานที่ 2 อายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอายุที่ต่างกันมีพฤติกรรมออมแตกต่างกัน (n = 400)

ปัจจัย		SS	df	MS	F	Sig.
ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร	Between groups	5.826	2	2.913	5.886*	.003
	Within groups	196.471	397	.495		
	Total	202.297	399			
ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือที่ทำงาน	Between groups	11.551	2	5.775	10.037**	.000
	Within groups	228.449	397	.575		
	Total	240.000	399			
ออมเงินโดยการเล่นแชร์	Between groups	11.568	2	5.784	5.598*	.004
	Within groups	410.182	397	1.033		
	Total	421.750	399			
เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์	Between groups	130.376	2	65.188	81.613**	.000
	Within groups	317.101	397	.799		
	Total	447.478	399			
ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร	Between groups	50.920	2	25.460	32.800**	.000
	Within groups	308.157	397	.776		
	Total	359.078	399			
ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน	Between groups	118.023	2	59.012	81.511**	.000
	Within groups	287.417	397	.724		
	Total	405.440	399			
ออกเงินโดยการนำเงินไปให้กู้ยืม	Between groups	2.607	2	1.304	4.550*	.011
	Within groups	113.753	397	.287		
	Total	116.360	399			
ออมเงินโดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น	Between groups	9.865	2	4.932	17.935**	.000
	Within groups	109.175	397	.275		
	Total	119.040	399			
รวม	Between Groups	16.084	2	8.042	54.017	.000
	Within Groups	59.104	397	.149		
	Total	75.187	399			

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการวิเคราะห์อายุที่ต่างกัน พฤติกรรมการออมแตกต่างกัน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA: Analysis of variance) จากวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงิน โดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของ ที่ทำงาน ออกเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืม และออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น มีค่า Significant น้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานนั้นคือ อายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงิน โดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของ ที่ทำงาน ออกเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืมและออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น นอกจากนี้พบว่า อายุมีผลต่อพฤติกรรมการออมในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในแต่ละกลุ่มอายุเป็นดังนี้

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการออมระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกันที่ละคู่ โดยใช้วิธีของ LSD

ระดับการออม	\bar{X}	อายุ		
		20-25 ปี	31-35 ปี	36-40 ปี
20-25 ปี	.90	-	0.295*	0.556*
31-35 ปี	1.19		-	0.263*
36-40 ปี	1.46			-

*p < 0.05

จากตารางที่ 7 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการออมในภาพรวมมีความแตกต่างกันในทุกกลุ่มอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 คู่ ดังนี้

คู่ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 20-25 ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 31-35 ปี จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 31-35 ปี มีระดับการออมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 20-25 ปี

คู่ที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 20-25 ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 36-40 ปี จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 36-40 ปี มีระดับการออมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 20-25 ปี

คู่ที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 31-35 ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 36-40 ปี จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 36-40 ปี มีระดับการออมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 31-35 ปี

สมมติฐานที่ 3 ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน (n = 400)

ปัจจัย		SS	df	MS	F	Sig.
ออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร	Between groups	15.977	5	3.195	6.757**	.000
	Within groups	186.320	394	.473		
	Total	202.298	399			
ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน	Between groups	25.809	5	5.162	9.495**	.000
	Within groups	214.191	394	.544		
	Total	240.000	399			
ออมเงิน โดยการเล่นแชร์	Between groups	32.110	5	6.422	6.494**	.000
	Within groups	389.640	394	.989		
	Total	421.750	399			
เงินฝากสหกรณ์ ออมทรัพย์	Between groups	160.863	5	32.173	44.227**	.000
	Within groups	286.615	394	.727		
	Total	447.478	399			
ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร	Between groups	99.260	5	19.852	30.104**	.000
	Within groups	259.818	394	.659		
	Total	359.078	399			

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ปัจจัย		SS	df	MS	F	Sig.
ออมเงินโดยการนำ เงินฝากผ่านกองทุน สำรองเลี้ยงชีพ ของที่ทำงาน	Between groups	113.884	5	22.777	30.780**	.000
	Within groups	291.556	394	.740		
	Total	405.440	399			
ออกเงินโดยการนำ เงินไปให้กู้ยืม	Between groups	5.292	5	1.058	3.754*	.002
	Within groups	111.068	394	.282		
	Total	116.360	399			
ออมเงิน โดยการนำไปซื้อทอง หรือลงทุนในหุ้น	Between groups	12.400	5	2.480	9.163**	.000
	Within groups	106.640	394	.271		
	Total	119.040	399			
รวม	Between groups	17.956	5	3.591	24.722**	.000
	Within groups	57.231	394	.145		
	Total	75.187	399			

จากตารางที่ 8 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA: Analysis of variance) จากวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในทุกพฤติกรรมการออม ซึ่งประกอบด้วย ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืม และออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้นมีค่า Significant น้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานนั้นคือ ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน ในทุกพฤติกรรมการออม ซึ่งประกอบด้วย ออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืมและออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น

นอกจากนี้พบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อพฤติกรรมการออมในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในแต่ละกลุ่มอายุได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการออมระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันที่ละคู่โดยใช้วิธีของ LSD

ระดับการออม	\bar{X}	ระดับการศึกษา					
		ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ต่ำกว่า		-					
มัธยมศึกษาตอนต้น	1.02				0.343*	0.853*	
มัธยมศึกษาตอนต้น	.94		-		0.419*	0.929*	
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	1.06			-	0.302*	0.812*	
อนุปริญญา/ปวส.	.94				-	0.417*	0.927*
ปริญญาตรี	1.36					-	0.510
สูงกว่าปริญญาตรี	1.87						-

หมายเหตุ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการออมระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันโดยใช้วิธีของ LSD พบว่า ระดับการออมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 9 คู่ ดังนี้

สมมติฐานที่ 4 สถานภาพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน (n = 400)

ปัจจัย		SS	df	MS	F	Sig.
ออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร	Between Groups	2.489	2	1.244	2.472	.086
	Within Groups	199.809	397	.503		
	Total	202.297	399			
ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน	Between Groups	5.581	2	2.790	4.726*	.009
	Within Groups	234.419	397	.590		
	Total	240.000	399			
ออมเงิน โดยการเล่นแชร์	Between Groups	23.759	2	11.880	11.850**	.000
	Within Groups	397.991	397	1.002		
	Total	421.750	399			
เงินฝากสหกรณ์ ออมทรัพย์	Between Groups	31.343	2	15.671	14.951**	.000
	Within Groups	416.135	397	1.048		
	Total	447.478	399			
ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร	Between Groups	25.540	2	12.770	15.200**	.000
	Within Groups	333.537	397	.840		
	Total	359.078	399			
ออมเงิน โดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน	Between Groups	4.290	2	2.145	2.123	.121
	Within Groups	401.150	397	1.010		
	Total	405.440	399			
ออกเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืม	Between Groups	.943	2	.472	1.622	.199
	Within Groups	115.417	397	.291		
	Total	116.360	399			

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ปัจจัย		SS	df	MS	F	Sig.
ออมเงินโดยการนำไป ซื้อทองหรือลงทุน ในหุ้น	Between Groups	.932	2	.466	1.567	.210
	Within Groups	118.108	397	.298		
	Total	119.040	399			
รวม	Between Groups	3.290	2	1.645	9.083*	.000
	Within Groups	71.897	397	.181		
	Total	75.187	399			

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA: Analysis of variance) จากวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ และออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวรมีค่า Significant น้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานนั้นคือ สถานภาพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน ในพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ และออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวรที่ทำงาน ออมเงินโดยการนำเงินไปให้กู้ยืม และออมเงินโดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น ส่วนพฤติกรรมการออมอื่น ๆ ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้พบว่า สถานภาพสมรสมีผลต่อพฤติกรรมการออมในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในแต่ละกลุ่มอายุได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการออมระหว่างกลุ่มที่มีสถานภาพสมรสต่างกันที่ละคู่โดยใช้วิธีของ LSD

ระดับการออม	\bar{X}	สถานภาพ		
		โสด	สมรส	หม้าย/ หย่า
โสด	1.05	-	0.189*	
สมรส	1.24		-	0.176*
หม้าย/ หย่า	1.07			-

หมายเหตุ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการออมระหว่างกลุ่มที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันโดยใช้วิธีของ LSD พบว่า กลุ่มที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีระดับการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 คู่ดังนี้

คู่ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดกับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสมีระดับการออมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด

คู่ที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหม้าย/ หย่า จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสมีระดับการออมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหม้าย/ หย่า

สมมติฐานที่ 5 อาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน ($n = 400$)

ปัจจัย		SS	df	MS	F	Sig.
ออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร	Between groups	36.849	6	6.141	14.588**	.000
	Within groups	165.449	393	.421		
	Total	202.298	399			
ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือที่ทำงาน	Between groups	70.221	6	11.703	27.091**	.000
	Within groups	169.779	393	.432		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ปัจจัย		SS	df	MS	F	Sig.
	Total	240.000	399			
ออมเงินโดยการเล่น แชร์	Between groups	131.900	6	21.983	29.807**	.000
	Within groups	289.850	393	.738		
	Total	421.750	399			
เงินฝากสหกรณ์ ออมทรัพย์	Between groups	157.202	6	26.200	35.472**	.000
	Within groups	290.276	393	.739		
	Total	447.478	399			
ออมในรูปแบบสินทรัพย์ ถาวร	Between groups	144.109	6	24.018	43.909**	.000
	Within groups	214.969	393	.547		
	Total	359.078	399			
ออมเงินโดยการนำเงิน ฝากผ่านกองทุนสำรอง เลี้ยงชีพของที่ทำงาน	Between groups	166.871	6	27.812	45.815**	.000
	Within groups	238.569	393	.607		
	Total	405.440	399			
ออกเงินโดยการนำเงิน ไปให้กู้ยืม	Between groups	15.846	6	2.641	10.326**	.000
	Within groups	100.514	393	.256		
	Total	116.360	399			
ออมเงินโดยการนำไป ซื้อทองหรือลงทุน ในหุ้น	Between groups	12.288	6	2.048	7.539**	.000
	Within groups	106.752	393	.272		
	Total	119.040	399			
รวม	Between Groups	24.591	6	4.098	31.834**	.000
	Within Groups	50.596	393	.129		
	Total	75.187	399			

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 12 พบว่า ผลการวิเคราะห์ห่าชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรม
การออมแตกต่างกัน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA:
Analysis of variance) จากวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย

ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงิน
 โดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบหลักทรัพย์ถาวร ออมเงิน โดยการนำเงิน
 ฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงินโดยการนำเงินไปให้กู้ยืม และออมเงินโดย
 การนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้นมีค่า Significant น้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน นั่นคือ
 อาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในทุกพฤติกรรมการออม
 ซึ่งประกอบด้วย ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออม โดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน
 ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบหลักทรัพย์ถาวร ออมเงิน โดย
 การนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงินโดยการนำเงิน ไปให้กู้ยืม
 และออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น

นอกจากนี้พบว่า อาชีพมีผลต่อพฤติกรรมการออมในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในแต่ละกลุ่ม
 อายุได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการออมระหว่างกลุ่มที่มีอาชีพต่างกันที่ละคู่
 โดยใช้วิธีของ LSD

ระดับ การออม	\bar{X}	อาชีพ					
		รับ ราชการ	พนักงาน รัฐ วิสาหกิจ	พนักงาน บริษัท เอกชน	ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว	รับจ้าง ทั่วไป	เกษตรกร/ ประมง
รับราชการ	1.56	-	0.201*	0.597*	0.315*	0.645*	0.565*
พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	1.36		-	.201*	.396*	.114*	.364*
พนักงาน บริษัท เอกชน	0.97			-	.282*	.443*	
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	1.25				-	.329*	.250*
รับจ้างทั่วไป	0.92					-	

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ระดับ การออม	\bar{X}	อาชีพ					
		รับ ราชการ	พนักงาน รัฐ วิสาหกิจ	พนักงาน บริษัท เอกชน	ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว	รับจ้าง ทั่วไป	เกษตรกร/ ประมง
เกษตรกร/ ประมง	1.00						-
อื่น ๆ	0.38						-

หมายเหตุ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการออมระหว่างกลุ่มที่มีอาชีพแตกต่างกัน โดยใช้วิธีของ LSD พบว่า กลุ่มอาชีพที่แตกต่างกันมีระดับการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรายคู่ดังนี้

คู่ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการกับกลุ่มตัวอย่างพนักงานรัฐวิสาหกิจ จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม พนักงานรัฐวิสาหกิจมีระดับการออมที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างรับราชการ

คู่ที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการกับกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทเอกชน จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามพนักงานบริษัทเอกชนมีระดับการออมที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างรับราชการ

คู่ที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจกับกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทเอกชน จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามพนักงานบริษัทเอกชนมีระดับการออมที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ

คู่ที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่มีค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัวกับกลุ่มตัวอย่างพนักงานรับราชการ จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัวมีระดับการออมที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างรับราชการ

คู่ที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่มีค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัวกับกลุ่มตัวอย่างพนักงานรัฐวิสาหกิจ จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มีระดับการออมที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างพนักงานรัฐวิสาหกิจ

คู่ที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่มีค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัวกับกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทเอกชน จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มีระดับการออมที่สูงกว่ากับกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทเอกชน

คู่ที่ 7 กลุ่มตัวอย่างรับจ้างทั่วไปกับกลุ่มตัวอย่างพนักงานรับราชการจากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามกลุ่มรับจ้างทั่วไปมีระดับการออมที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างรับราชการ

คู่ที่ 8 กลุ่มตัวอย่างรับจ้างทั่วไปกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามกลุ่มรับจ้างทั่วไปมีระดับการออมที่สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ

คู่ที่ 9 กลุ่มตัวอย่างรับจ้างทั่วไปกับพนักงานบริษัทเอกชน บริษัทเอกชนจากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามกลุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามกลุ่มรับจ้างทั่วไปมีระดับการออมที่สูงกว่าพนักงานบริษัทเอกชน

คู่ที่ 10 กลุ่มตัวอย่างรับจ้างทั่วไปกับค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว บริษัทเอกชนจากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามกลุ่มให้รับจ้างทั่วไปมีระดับการออมที่สูงกว่าค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว

คู่ที่ 11 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกร/ ประมงกับกลุ่มตัวอย่างรับราชการจากตารางแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกร/ ประมง มีระดับการออมที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างรับราชการ

คู่ที่ 12 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกร/ ประมงกับกลุ่มตัวอย่างพนักงานรัฐวิสาหกิจ จากตารางแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกร/ ประมง มีระดับการออมที่สูงกว่าพนักงานรัฐวิสาหกิจ

คู่ที่ 13 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกร/ ประมงกับกลุ่มตัวอย่างค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกร/ ประมง มีระดับการออมที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว

สมมติฐานที่ 6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็น
ต่อพฤติกรรมออมแตกต่างกัน (n = 400)

ปัจจัย		SS	df	MS	F	Sig.
ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร	Between groups	7.025	4	1.756	3.553*	.007
	Within groups	195.272	395	.494		
	Total	202.297	399			
ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน	Between groups	9.094	4	2.273	3.889*	.004
	Within groups	230.906	395	.585		
	Total	240.000	399			
ออมเงินโดยการเล่นแชร์	Between groups	9.869	4	2.467	2.966*	.048
	Within groups	411.881	395	1.043		
	Total	421.750	399			
เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์	Between groups	86.800	4	21.700	23.765**	.000
	Within groups	360.678	395	.913		
	Total	447.478	399			
ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร	Between groups	63.557	4	15.889	21.238**	.000
	Within groups	295.520	395	.748		
	Total	359.078	399			
ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน	Between groups	86.741	4	21.685	26.877**	.000
	Within groups	318.699	395	.807		
	Total	405.440	399			
ออกเงินโดยการนำเงินไปให้กู้ยืม	Between groups	12.211	4	3.053	11.578**	.000
	Within groups	104.149	395	.264		
	Total	116.360	399			
ออมเงินโดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น	Between groups	26.306	4	6.576	28.012**	.000
	Within groups	92.734	395	.235		
	Total	119.040	399			
รวม	Between groups	12.211	4	3.053	11.578**	.000
	Within groups	104.149	395	.264		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ปัจจัย	SS	df	MS	F	Sig.
Total	116.360	399			

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 14 พบว่า ผลการวิเคราะห์รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA: Analysis of variance) จากวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการนำเงินไปให้กู้ยืม และออมเงินโดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้นมีค่า Significant น้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานนั้นคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน ในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการนำเงินไปให้กู้ยืมและออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น

นอกจากนี้พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อพฤติกรรมการออมในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในแต่ละกลุ่มอายุได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการออมระหว่างกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันที่ละคู่โดยใช้วิธีของ LSD

ระดับการออม	\bar{X}	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
		10,001- 20,000 บาท	20,001- 30,000 บาท	30,001- 40,000 บาท	40,001- 50,000 บาท	50,001 บาท ขึ้นไป
10,001-20,000 บาท	.66	-	.371*	.577*	1.004*	.714*
20,001-30,000 บาท	1.032		-	.206*	.633*	.348*
30,001-40,000 บาท	1.23			-	.427*	
40,001-50,000 บาท	1.66				-	.290*
50,001 บาทขึ้นไป	1.37					-

หมายเหตุ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการออมระหว่างกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันโดยใช้วิธีของ LSD พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีระดับการออมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 8 คู่ดังนี้

คู่ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท กับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท มีระดับการออมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท

คู่ที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มี 10,001-20,000 บาทกับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001-40,000 บาท จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001-40,000 บาท มีระดับการออมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท

คู่ที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท กับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001-50,000 บาท จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001-50,000 บาท มีระดับการออมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็น
ต่อพฤติกรรมออมแตกต่างกัน (n = 400)

ปัจจัย		SS	df	MS	F	Sig.
ออมเงินโดยการนำเงิน ไปฝากธนาคาร	Between groups	9.240	2	4.620	9.501**	.000
	Within groups	193.057	397	.486		
	Total	202.298	399			
ออมโดยเก็บเงินสด ไว้ในมือ ที่ทำงาน	Between groups	10.709	2	5.355	9.271*	.000
	Within groups	229.291	397	.578		
	Total	240.000	399			
ออมเงินโดยการเล่น แชร์	Between groups	93.198	2	46.599	56.307*	.000
	Within groups	328.552	397	.828		
	Total	421.750	399			
เงินฝากสหกรณ์ ออมทรัพย์	Between groups	144.722	2	72.361	94.886**	.000
	Within groups	302.756	397	.763		
	Total	447.478	399			
ออมในรูปแบบสินทรัพย์ ถาวร	Between groups	118.374	2	59.187	97.619**	.000
	Within groups	240.704	397	.606		
	Total	359.078	399			
ออมเงินโดยการนำเงิน ฝากผ่านกองทุนสำรอง เลี้ยงชีพของที่ทำงาน	Between groups	72.319	2	36.159	43.093**	.000
	Within groups	333.121	397	.839		
	Total	405.440	399			
ออกเงินโดยการนำเงิน ไปให้กู้ยืม	Between groups	1.958	2	.979	3.397*	.000
	Within groups	114.402	397	.288		
	Total	116.360	399			
ออมเงินโดยการนำไป ซื้อทองหรือลงทุน ในหุ้น	Between groups	11.563	2	5.781	21.355**	.000
	Within groups	107.477	397	.271		
	Total	119.040	399			

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ปัจจัย		SS	df	MS	F	Sig.
รวม	Between groups	3.290	2	1.645	9.083**	.000
	Within groups	71.897	397	.181		
	Total	75.187	399			

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 16 พบว่า ผลการวิเคราะห์หนึ่งสัปดาห์ต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมออมแตกต่างกัน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA: Analysis of variance) จากวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วยออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืมและออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น มีค่า Significant น้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน นั่นคือ หนึ่งสัปดาห์ต่อเดือนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออม โดยเก็บเงินสดไว้ในมือที่ทำงาน ออมเงิน โดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงิน โดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืม และออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น

นอกจากนี้พบว่า ภาระหนี้สินมีผลต่อพฤติกรรมการออมในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในแต่ละกลุ่มอายุได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการออมระหว่างกลุ่มที่มีภาระหนี้สิน
ต่อเดือนต่างกันที่ละคู่โดยใช้วิธีของ LSD

ระดับการออม	ภาระหนี้สินต่อเดือน		
	ไม่มีหนี้สิน	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,000-20,000 บาท
ไม่มีหนี้สิน	.96	-	.779*
ไม่เกิน 10,000 บาท	1.03	-	.710*
10,000-20,000 บาท	1.74		-

หมายเหตุ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการออมระหว่างกลุ่มที่มีภาระหนี้สินแตกต่างกันโดยใช้วิธีของ LSD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นดังนี้

คู่ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีหนี้สินและกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีหนี้สิน 10,001-20,000 บาท พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สิน 10,000-20,000 บาท มีระดับการออมสูงกว่ากลุ่มที่มีหนี้สินไม่เกิน 10,000 บาท

คู่ที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินไม่เกิน 10,000 บาท และกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีหนี้สิน 10,001-20,000 บาท พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สิน 10,000-20,000 บาท มีระดับการออมสูงกว่ากลุ่มที่มีหนี้สิน 10,001-20,000 บาท

ตารางที่ 18 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
1. เพศที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาแตกต่างกัน	ปฏิเสธ
2. อายุที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาแตกต่างกัน	ยอมรับ
3. ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาแตกต่างกัน	ยอมรับ
4. สถานภาพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาแตกต่างกัน	ยอมรับ

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
5. อาชีพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาแตกต่างกัน	ยอมรับ
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาแตกต่างกัน	ยอมรับ
7. หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยาแตกต่างกัน	ยอมรับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องของการศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมและปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการออม โดยผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมกรรมการออมของประชากรเขตพื้นที่เมืองพัทยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จังหวัดชลบุรี การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบความแปรปรวนทางเดียวซึ่งผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 221 คน คิดเป็นร้อยละ 55.3 และเพศชายมีจำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 ในช่วงอายุมากกว่า 31-35 ปี มีจำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมีจำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่สมรสแล้วมีจำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ

กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 25.3 มีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 51.5 วัตถุประสงค์การจ่ายเงินโดยเฉลี่ยแต่ละเดือนเพื่อซื้อสินค้า/ บริการที่จำเป็นสำหรับชีวิต ร้อยละ 27.5 เพื่อให้เงินกับบุพการี หรือครอบครัว ร้อยละ 6.5 ภาระรับผิดชอบ โดยเฉลี่ยแต่ละเดือนโดยเฉลี่ยแต่ละเดือน ส่วนใหญ่เพื่อน ญาติ พี่น้อง ร้อยละ 13.8 หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท ร้อยละ 50.0 ลักษณะทรัพย์สินที่ออม ออมในรูปทรัพย์สินเงินฝาก หุ่น พันธบัตร บาท ร้อยละ 37.7 ออมในรูปทรัพย์สินทองคำ อัญมณี ร้อยละ 20.9 รูปทรัพย์สินทางการเงินที่ออมในระบบฝากกับธนาคารประเภทฝากออมทรัพย์ ร้อยละ 31.5 เก็บเงินสดไว้ในมือ ร้อยละ 22.2 และทำประกันชีวิตโดยมีการจ่ายเงินเพื่อสะสมระยะยาว ร้อยละ 14.8 รูปทรัพย์สินทางการเงินที่ออมนอกระบบ เล่นแชร์ ร้อยละ 84.7 และออกเงินกู้ ร้อยละ 15.3 วัตถุประสงค์ของการออมเพื่อซื้อทรัพย์สิน ร้อยละ 26.5 เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ร้อยละ 26.3 และเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามชราเกษียณอายุ ร้อยละ 16.1 ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมการออม

กลุ่มตัวอย่างมีระดับการออมต่อพฤติกรรมการออม พบว่า ส่วนใหญ่ออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคารอยู่ในระดับการออมเกือบทุกเดือน ($\bar{X} = 2.15$) รองลงมา ได้แก่ ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงานอยู่ในระดับการออมเกือบทุกเดือน ($\bar{X} = 2.10$) ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวรอยู่ในระดับการออมหลายเดือนครั้ง ($\bar{X} = 1.28$) เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์อยู่ในระดับการออมหลายเดือนครั้ง ($\bar{X} = 1.12$) ตามลำดับ

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เพศที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน พบว่า เพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในการออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน และออมเงิน โดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ส่วนพฤติกรรมการออมอื่น ๆ ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 อายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันพบว่า อายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงิน โดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงิน โดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืมและออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น

สมมติฐานที่ 3 ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออม โดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงิน โดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงิน โดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืม และออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น

สมมติฐานที่ 4 สถานภาพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน พบว่า สถานภาพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในพฤติกรรมการออม ซึ่งประกอบด้วย ออม โดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงิน โดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์และออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวรที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืม และออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น ส่วนพฤติกรรมการออมอื่น ๆ ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 อาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน อาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในทุกพฤติกรรมการออม ซึ่งประกอบด้วย ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืม และออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น

สมมติฐานที่ 6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน ในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืมและออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น

สมมติฐานที่ 7 หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันพบว่า หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน ในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงิน โดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืมและออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่พัทธา จังหวัดชลบุรี ทำให้ทราบข้อเท็จจริงที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน วัตถุประสงค์การจ่ายเงินโดยเฉลี่ยแต่ละเดือน เพื่อซื้อสินค้า/ บริการที่จำเป็นสำหรับชีวิต เพื่อให้เงินกับบุพการีหรือครอบครัว ภาระรับผิดชอบ โดยเฉลี่ยแต่ละเดือน ลักษณะทรัพย์สินที่ออม ออมในรูปแบบทรัพย์สินเงินฝาก หุ้น พันธบัตร วัตถุประสงค์ของการออม เพื่อซื้อทรัพย์สิน เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉินและเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามชราเกษียณอายุซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการถือเงินของเคนส์ที่กล่าวถึง ความไม่แน่นอนเกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายที่เกิดขึ้นได้ในอนาคตทำให้บุคคลจึงต้องการถือเงินเพื่อสำรองไว้ใช้จ่ายฉุกเฉินและเพื่อเอาไว้ใช้จ่ายที่เกิดขึ้นโดยกะทันหัน เช่น การเจ็บป่วย อุบัติเหตุ ดังนั้น ความต้องการถือเงินเพื่อสำรองไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน

จึงมีความสัมพันธ์กับรายได้ในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อมรรัตน์ จริยา (2552) ที่พบว่า บุคลากรกรมส่งเสริมสหกรณ์มีเหตุผลหลักในการออมเงิน คือ เพื่อไว้ใช้รักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ผลการศึกษาของ วรชัย สิงห์ฤกษ์ (2549) ที่พบว่า สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีวัตถุประสงค์การออมเพื่อไว้ใช้จ่ายในยามชราเจ็บป่วยมากที่สุด และผลการศึกษาของ ชันยชนก ปะวะละ (2551) ที่พบว่า วัตถุประสงค์การออมของครัวเรือนส่วนใหญ่เพื่อใช้ในยามเจ็บป่วย/ ชรา รองลงมา คือ เพื่อใช้ในการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนและเพื่อใช้เป็นทุนในการจัดตั้งธุรกิจตามลำดับ

ปัจจัยด้านพฤติกรรมการออมส่วนใหญ่ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคารอยู่ในระดับการออมเกือบทุกเดือนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญาสมาพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย (2552, หน้า 12) พบว่า คนไทยส่วนใหญ่มีการออมในรูปแบบของการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์สูงที่สุดถึงร้อยละ 85.63 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรชัย สิงห์ฤกษ์ (2549) ที่พบว่า สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีรูปแบบการออมเป็นหุ้น และเงินฝาก และ ชันยชนก ปะวะละ (2551) ที่พบว่า ครัวเรือนในชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรูปแบบการออม 2 รูปแบบ คือ ในรูปตัวเงิน ได้แก่ ออมเงินกับธนาคารหมู่บ้าน ฌาปนกิจสงเคราะห์ กรมธรรม์ประกันชีวิต และฝากเงินที่ธนาคารเพื่อการเกษตร ตามลำดับ ส่วนอีกรูปแบบ คือ การออมที่ไม่เป็นตัวเงิน ได้แก่ บ้านพร้อมที่ดิน รถจักรยานยนต์ ที่ดินเปล่า/ ที่นา/ ไร่/ สวน ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับเป็นมรดก ส่วนผลการศึกษาของ เดือนรุ่ง ช่วยเรือง (2555) พบว่า พฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเป็ยะ จังหวัดตรัง มีการออมโดยฝากเงินกับธนาคารเช่นกันแต่เป็นแบบฝากประจำทุกเดือน

เพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในการออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน และออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วราภรณ์ กิตติวรบุตร (2549) พบว่า สถานภาพทางเพศที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการกรุงเทพมหานครที่เป็นเพศหญิง สังคมมีอิทธิพลกับตนเองเป็นอย่างมาก การอุปโภคบริโภคสินค้าบางอย่างมีการเปรียบเทียบและการแข่งขันกัน ทั้งการแต่งตัว เครื่องสำอางค์ ฯลฯ จึงอาจทำให้เพศหญิงมีเงินเหลือเก็บออมได้น้อยกว่าเพศชาย อายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน พบว่า อายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงิน โดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงิน โดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

ของที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืมและออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บุษบง ศรีสันต์ (2542) พบว่า ประชาชนที่มีอายุน้อย มีรายได้ที่ต่างกันจึงทำให้มีการออมน้อยเมื่ออยู่ในช่วงอายุกลางคนมีรายได้เพิ่มขึ้นจึงทำให้มีอัตราการออมเพิ่มขึ้น และจะลดลงเมื่ออยู่ในช่วงบั้นปลาย ส่วนข้าราชการกรุงเทพมหานครนั้น ผู้ที่มีอายุน้อย การบรรจุเข้ารับราชการไม่นานทำให้มีรายได้จากการทำงานที่ไม่มากนัก จึงมีเงินเหลือสำหรับออมไม่มาก แต่เมื่อมีอายุมากขึ้น ในวัยกลางคนตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้นย่อมทำให้มีรายได้มากขึ้น บางรายอาจมีการทำงานพิเศษนอกเหนือจากงานประจำ จึงมีรายได้เพิ่มเพื่อไว้เก็บออมมากขึ้น เมื่อถึงวัยใกล้เกษียณถึงแม้รายได้หลักซึ่งก็คือเงินเดือนเพิ่มขึ้นแต่ก็เพิ่มในอัตราที่ไม่มากนัก เพราะเงินเดือนของข้าราชการนั้นอยู่ในขั้นสูงสุดของตำแหน่งงานและภาระการอุปการะน้อยลง จึงไม่ต้องทำงานพิเศษเพื่อเร่งหารายได้นอกเหนือจากรายได้หลักจึงทำให้มีรายได้ลดลง เงินออมจึงน้อยลงด้วยเช่นกัน

ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในทุกพฤติกรรมการออม ซึ่งประกอบด้วย ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปสินทรัพย์ถาวร ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืมและออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ชุติรัตน์ คงเรือง และประกายิต อินสุวรรณ (2552) ที่ได้ศึกษาพบว่า การศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนการออมแตกต่างกัน นั้นอาจเป็นเพราะข้าราชการกรุงเทพมหานครไม่ว่าจะจบการศึกษาในระดับใดก็ย่อมมีความคิดที่อยากเก็บออมเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉินหรือภาวะจำเป็น ดังนั้นการศึกษาที่แตกต่างกันก็ไม่ทำให้มีพฤติกรรมที่แตกต่าง แต่อาจแตกต่างกันที่รูปแบบของการออมมากกว่า เช่น ผู้มีการศึกษาไม่สูงมากนักอาจใช้วิธีการออมด้วยการฝากสหกรณ์ออมทรัพย์กรุงเทพมหานครหรือฝากในสถาบันการเงินต่าง ๆ แต่ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าอาจออมเงินด้วยรูปแบบที่ได้รับผลตอบแทนคุ้มค่ากว่า เช่น การฝากประจำ พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ เป็นต้น

สถานภาพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน พบว่า สถานภาพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ และออมในรูปสินทรัพย์ถาวรที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืมและออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ชุติรัตน์ คงเรือง และประกายิต อินสุวรรณ

(2552) ที่ได้ศึกษาพบว่า สถานภาพที่แตกต่างกันมีส่วนการออมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจุบันข้าราชการกรุงเทพมหานครไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพแบบใดก็อาจมีในเรื่องของใช้จ่ายในการรับผิดชอบ และการอุปการะครอบครัว เช่น คนโสดอาจต้องดูแลบิดามารดาหรือคนที่สมรส ก็อาจต้องรับผิดชอบต่อผู้สมรสและลูก เป็นต้น จึงทำให้สถานภาพที่แตกต่างจะมีพฤติกรรมการออมไม่แตกต่างกันนั่นเอง

อาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน อาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงินโดยการนำเงินไปให้กู้ยืมและออมเงิน โดยการนำไปซื้อทอง หรือลงทุนในหุ้น

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงินโดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืม และออมเงิน โดยการนำไปซื้อทองหรือลงทุนในหุ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อภิขญา จิวพัฒนกุล, วรางคณา อติศรประเสริฐ และศุภิญญา ญาณสมบูรณ์ (2554) ที่ศึกษาพบว่า รายได้ส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกันจากการศึกษาข้าราชการ กรุงเทพมหานคร จึงพบว่า เมื่อข้าราชการมีรายได้เพิ่มขึ้นเท่าใดการออมก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้นในแต่ละครั้งจะถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน ถ้าไม่ได้ใช้จ่ายในการบริโภคเพิ่มขึ้น ก็จะต้องเก็บออมเอาไว้และรายได้ที่เพิ่มขึ้นนั้น จะทำให้ค่าใช้จ่ายในการบริโภคและการออมเพิ่มขึ้นไปพร้อม ๆ กันด้วย ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเพิ่มขึ้นในอัตราที่น้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น เมื่อรายได้สูงขึ้นสัดส่วนของการออมต่อรายได้จะสูงขึ้น

หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน พบว่า หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกันในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ ที่ทำงาน ออมเงินโดยการเล่นแชร์ เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ออมเงิน โดยการนำเงินฝากผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของที่ทำงาน ออมเงิน โดยการนำเงินไปให้กู้ยืม และออมเงิน โดยการนำไปซื้อทอง หรือลงทุนในหุ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชุติรัตน์

คงเรื่อง และประกายศ อินสุวรรณ (2552) ที่ได้ศึกษาพบว่า รายจ่ายที่แตกต่างกันมีส่วนการออมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาถึงข้าราชการกรุงเทพมหานคร พบว่า การที่ข้าราชการมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ไม่ว่าจะด้วยภาระทางครอบครัวหรือภาระทางสังคม ทำให้ข้าราชการต้องมีการหารายได้เพิ่มขึ้น จากการทำงานที่นอกเหนือจากงานประจำจึงทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นให้เพียงพอต่อการใช้จ่าย แต่เมื่อเหลือจากการใช้จ่ายแล้วจึงนำเงินไปเก็บออมมากขึ้น เมื่อมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นจึงต้องเก็บออมให้มากขึ้นเพื่อภาวะฉุกเฉินจำเป็น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรผลักดันนโยบายส่งเสริมอาชีพเสริมให้ประชาชนเขตพื้นที่พญา จังหวัดชลบุรี เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจภายในประเทศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของประชาชน ดังนั้นจึงควรสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้กับประชาชน เช่น โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) โดยยึดแนวทางพระราชดำริตาม โครงการเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตขึ้นมาใช้สอยในชุมชนเท่านั้น ดังนั้นจึงควรสนับสนุนในเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ รูปแบบ และช่องทางทางการตลาด เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มจากรายได้ประจำ และเป็นการสร้างความสามัคคีและความสัมพันธ์อันดีให้กับประชาชนที่ได้ออกรวมกลุ่มกันทำงานเป็นหมู่คณะและยังเป็นการลดอัตราการว่างงานในชุมชนด้วย

2. ควรมีการผลักดันให้จัดตั้งสหกรณ์ทั่วทั้งตำบล เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเข็ด มีการเล่นแชร์เป็นส่วนใหญ่ซึ่งการเล่นแชร์นั้นสามารถนำเงินออกมาใช้ได้ง่ายเมื่อยามฉุกเฉินแต่ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ในทุกหมู่บ้านซึ่งการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์จะทำให้ประชาชนสามารถกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าการเล่นแชร์เป็นการลดภาระหนี้สินให้กับประชาชนและยังเป็นการส่งเสริมการหาแหล่งเงินทุนให้กับประชาชนในการประกอบอาชีพหรือการหารายได้เสริมด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ส่งเสริมการเพิ่มรายได้ โดยให้องค์กรและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน ให้การสนับสนุน การอบรมความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพ การสนับสนุนเงินทุนแก่ผู้ที่ขาดแคลนเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย รวมถึงการหาช่องทางตลาดและรับซื้อผลผลิตจากประชาชน เผยแพร่การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การทำบัญชีรายรับ-

รายจ่ายครัวเรือน การแจกพันธุ์ปลา เมล็ดพันธุ์พืชหรือต้นกล้าพืชผักสวนครัว เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพากันเองภายในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

2. เขตพื้นที่พัทธา จังหวัดชลบุรี ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อสำรวจความพร้อม และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้ความรู้ให้คำปรึกษาและส่งเสริมสนับสนุนในทุก ๆ ด้านในการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ พร้อมทั้งติดตามการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์และประเมินผลเพื่อการพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์ รวมถึงสำรวจความพึงพอใจและความต้องการของประชาชนที่มีต่อสหกรณ์ออมทรัพย์

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือสนทนากลุ่ม เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติในการออม การแสดงออกทางอารมณ์ ค่านิยม สภาพเศรษฐกิจและสังคม ในชุมชนที่ชัดเจน ปัญหา และอุปสรรคในการออม และมีการเปรียบเทียบในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เห็นความแตกต่าง

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการออม เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการออมของประชาชนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรกพร รั้งทอง, ชมพิสุทธิ์ เมฆสว่าง และชญัญญา สุวรรณฉิน. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อการพฤติกรรมการออมของประชาชน ในเขตจังหวัดพิษณุโลก พิจิตร สุโขทัย และอุตรดิตถ์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาศึกษา, คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กระทรวงการคลัง. (2550). *อำนาจหน้าที่*. เข้าถึงได้จาก <http://www.fpo.go.th/FPO/index2.php?mod=Category&file=categoryview&categoryID=CAT0000021>
- กฤษฏี ยิวคิม. (2555). *ทัศนคติและพฤติกรรมการออมของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง กรณีศึกษาบุคลากรคณะรัฐศาสตร์*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จาคินี เรืองธรรมศักดิ์. (2551). *พฤติกรรมการบริโภคและการออมไว้ใช้ยามฉุกเฉินของครัวเรือนไทยภายใต้ความไม่แน่นอนของรายได้*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารณี บุญยะพงษ์ไชย. (2545). *พฤติกรรมการออมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัยระดับราคาปานกลาง: กรณีศึกษา บริษัทวังทองกรุ๊ป จำกัด*. วิทยานิพนธ์เคหพัฒนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเคหการ, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ. (2532). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- จุฑาธิบดิ์ ฤกษ์สันทัต. (2555). *เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร*. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชลีรัตน์ คงเรือง และประกายิต อินสุวรรณ. (2552). *พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่กำหนดสัดส่วนการออมของครัวเรือน: กรณีศึกษา หมู่ที่ 7 ตำบลหารเทา อำเภอบางแพะ จังหวัดพัทลุง*. ใน *การประชุมวิชาการและเสนอมผลงานวิจัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 19 ประจำปี 2552* (หน้า 1102-1107). พัทลุง: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ณัฐพร ศิริกุล. (2554). *พฤติกรรมการณ์ของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตรจังหวัดพัทลุง*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เดือนรุ่ง ช่วยเรือง. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการณ์การออมภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปาะเป็ยะ จังหวัดตรัง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- เทิดศักดิ์ ศรีสุรพล. (2535). *เศรษฐศาสตร์มหภาค 1*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2536). *รายงานเศรษฐกิจและการเงินภาคใต้*. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- ธัญชนก ปะวะละละ. (2551). *การออมของครัวเรือนในภาคชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชานินทร์ ศิลปะจารุ. (2552). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ: บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นราทิพย์ ชุตินวงศ์ และ วัฒนา ส.จันเจริญ. (2520). *ปัญหาการสร้งทุนในประเทศด้วยพัฒนา Problems of capital formation in underdeveloped countries*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2541). *รายงานมองเศรษฐกิจ เรื่องพฤติกรรมการณ์ของคนกรุงเทพฯ ในการติดตามข่าวสารช่วงบอลโลก*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยกสิกรไทย.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากุล. (2553). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ยูเอนด์ไอ อินเตอร์ มีเดีย.
- บุญบง ศรีสันต์. (2542). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการณ์การออมของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประชากรศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประเจ็ด ลินทรัพย์. (2526). *เศรษฐศาสตร์มหภาค ทฤษฎีและนโยบาย เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประพันธ์ เสวตนันท์ และ ไพศาล เล็กอุทัย. (2535). *หลักเศรษฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประโยชน์การออม*. (2557). เข้าถึงได้จาก <http://mofcoop.mof.go.th>
- ปราณี ทินกร. (2529). *ทฤษฎีการบริโภคมวลรวมและกรณีศึกษาของประเทศไทย*. *วารสารเศรษฐศาสตร์-ธรรมศาสตร์*, 4(3), 5-79.

- ปัญญาสัมพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย. (2552). *พฤติกรรมกรอมของคนไทยในช่วงเศรษฐกิจถดถอย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ฝ่ายวิจัยนโยบายเศรษฐกิจส่วนรวม สถาบันวิจัยพัฒนาเพื่อประเทศไทย. (2534). *อสังหาริมทรัพย์ดัชนีหลักชี้เศรษฐกิจปี 37 และโครงการนำร่องเพื่อสร้างฐานข้อมูลระดับชาติทางด้านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- พนม กิติวง. (2543). *พฤติกรรมกรอมของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่*. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภาณุพงศ์ นิธิประภา และอัญญา วัฒนานุกิจ. (2530). *พฤติกรรมในการถือสินทรัพย์และความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย*. ใน *การสัมมนาวิชาการ 2530 เรื่อง ความมั่นคงของสถาบันการเงิน* (หน้า 1-10). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มะลิวัลย์ แก้วแสน. (2551). *ปัจจัยที่กำหนดการกรอมของครัวเรือนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัชนิบูลย์ ลิมปัญญาเลิศ. (2553). *พฤติกรรมกรอมของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัตนา สายคณิต. (2524). *พัฒนาเศรษฐกิจขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- รุ่งนภา ศรีชัยญะโชติ. (2550). *พฤติกรรมกรอมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชน: กรณีศึกษาผู้บริหารศูนย์การขายบริษัทไทยประกันชีวิตจำกัด สาขารุ่นบุรี กรุงเทพมหานคร*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรชัย สิงห์ฤกษ์. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรอมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วราภรณ์ กิตติวรบุตร. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกรอมองพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในกรุงเทพมหานคร*. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรศ อุปาดิต. (2535). *ผลของการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ, คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- วเรศ อุปปาดิ. (2537). *เศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาห์ และวลัยภรณ์ อัดตะนันท์. (2530). *การเร่งการออมของครัวเรือนในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ, คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริอรุณ อนันตวิรุฬห์. (2550). *พฤติกรรมการออมเพื่อการเตรียมเกษียณอายุของลูกจ้างสถานประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ ในกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภวรรณ มณีพันธุ์วงศ์. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมของพนักงานธนาคารในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม*. งานนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2534). *การพัฒนาสังคมและทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายนโยบายเศรษฐกิจส่วนรวม สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สมโภชน์ ธนานุภัทร. (2539). *การวิเคราะห์นโยบายของรัฐในการระดมเงินออมเพื่อการพัฒนาประเทศและแนวโน้มการออมเงินของประชาชนในหน่วยลงทุนของกองทุนรวม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมศักดิ์ ศักดิ์ชลาธร. (2539). ระบบสถาบันการเงินไทย. *วารสารสมาคมเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์*, 1(4), 64-74.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). *นโยบายและแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันของเศรษฐกิจ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/main.php?filename=index>
- สำนักงานสถิติ จังหวัดชลบุรี. (2560). *ประชาชนในเขตพื้นที่พัทยา จังหวัดชลบุรี*. เข้าถึงได้จาก <http://chonburi.nso.go.th/chonburi/webt.htm>
- สำนักนโยบายการออมและการลงทุน. (2558). *การออมภาคครัวเรือนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551-พ.ศ. 2556*. เข้าถึงได้จาก <http://www.fpo.go.th/FPO/index2.php?mod=Category&file=Categoryview &categoryID=CAT0000021>
- สุจิตรา บัวใบ. (2527). *การวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเมืองและเขตชนบทของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตรา พรมนุชาธิป. (2526). *มนุษย์สัมพันธ์*. ยะลา: บ้านลูกแก้ว.

- สุชาดา กิระกุล, อมรา ศรีพยัคฆ์ และปรีชา พลอยคณัย. (2526). *การอบรมครัวเรือน*. รายงานเศรษฐกิจรายเดือนธนาคารแห่งประเทศไทย (หน้า 25-29). กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- สุภาณี อรรถจินดา, ศรีอรุณ เรศานนท์ และจันทร์เพ็ญ จาปะเกษตร์. (2525). *การศึกษาการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมขนาดย่อม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาวดี เจริญทรัพย์. (2527). *การบัญชีธุรกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล. (2539). *พฤติกรรมกรรมการอบรมของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ, คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โสภณ โรจน์ธำรง. (2528). *พฤติกรรมกรรมการอบรมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิขญา จิวพัฒนกุล, วรางคณา อศิครประเสริฐ และศุภิญญา ญาณสมบุญ. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการอบรมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 3(6), 1-10.
- อมรรัตน์ จริยา. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการอบรมของบุคลากรกรมส่งเสริมสหกรณ์*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุทัย สายเนตร. (2537). *พฤติกรรมกรรมการอบรมของเกษตรกร*. กรุงเทพฯ: กองวิทยากร สำนักงานวิชาการและแผนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.
- Atkinson, S. K. (1961). *The education's encyclopedia*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (2000). *Social cognitive theory: An agentic perspective*. New York: Prentice-Hall.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychology testing* (5th ed.). New York: Harper Collins
- Franco, L. T. (1985). *Management and organisational behaviour*. London: Pitman Publishing.
- Gupta, G., Kelly, K., & Williamson, A. E. (2014). Effects of innovation types on firm performance. *International Journal of Production Economics*, 133(2), 662-676.
- Hahn, P., Kalecki, K.H., & Robinson, D. E. (1996). *Management of organizational behavior* (7th ed.). Upper Sandel River, NJ: Prentice-Hall.
- Jame, L. R. (1959). Organizations climate: A review of theory and research. *Psychological Bulletin*, 81, 1096-1112.
- Knowles, M. S. (1975). *Self-directed learning: A guide for learners and teachers*. Chicago: Association Press and Follett.
- Milton, A. (2006). *Strategic management* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.

Modigliani, F. Brumberg, R., & Aldo, B. (1954). *Utility analysis and the consumption function: an interpretaton of cross-section data*. New Brunswisk: NJ, Rutgers University Press.

Siricharoen-Seng, S. (1981). *Thai household saving behavior under an alternative savingconcept: An analysis of cross-section data*. Bangkok: Thammasat University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง
1. อาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง	อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. อาจารย์ ดร.อุษณायกร ทาวะรัมย์	อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. อาจารย์ ดร.กิจฐเขต ไกรवास	อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เพื่อการวิจัยศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่พัทธา จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออม

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในหน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุ

() 1. 20-25 ปี

() 2. 26-30 ปี

() 3. 31-35 ปี

() 3. 36-40 ปี

() 4. มากกว่า 40 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() 1. ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น

() 2. มัธยมศึกษาตอนต้น

() 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.

() 4. อนุปริญญา/ ปวส.

() 5. ปริญญาตรี

() 6. สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพ

() 1. โสด

() 2. สมรส

() 3. หม้าย/ หย่า

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ

คำชี้แจง: โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในหน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. อาชีพของท่านคือ

☐ 1. รับราชการ	☐ 2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ 3. พนักงานบริษัทเอกชน	☐ 4. ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว
☐ 5. รับจ้างทั่วไป	☐ 6. เกษตรกร/ ประมง
☐ 7. พ่อบ้าน/ แม่บ้าน	☐ 8. อื่น ๆ.....

2. รายได้ต่อเดือนของท่านเฉลี่ยต่อเดือน

☐ 1. ไม่เกิน 10,000 บาท	☐ 2. 10,001-20,000 บาท
☐ 3. 20,001-30,000 บาท	☐ 4. 30,001-40,000 บาท
☐ 5. 40,001-50,000 บาท	☐ 6. 50,001 บาทขึ้นไป

3. ท่านมีวัตถุประสงค์การจ่ายเงินเพื่ออะไรบ้าง โดยเฉลี่ยแต่ละเดือน

เพื่อซื้อสินค้า/ บริการที่จำเป็นสำหรับชีวิต

☐ 1. น้อย	☐ 2. ปานกลาง	☐ 3. มาก

เพื่อให้เงินกับบุพการีหรือครอบครัว

☐ 1. น้อย	☐ 2. ปานกลาง	☐ 3. มาก

เพื่องานสังคม/ สังสรรค์

☐ 1. น้อย	☐ 2. ปานกลาง	☐ 3. มาก

เพื่อผ่อนสินค้า/ บัตรเครดิต

☐ 1. น้อย	☐ 2. ปานกลาง	☐ 3. มาก

เพื่อท่องเที่ยวหรือกิจกรรมผ่อนคลาย

☐ 1. น้อย	☐ 2. ปานกลาง	☐ 3. มาก

4. ปัจจุบันท่านมีการะรับผิดชอบอะไรบ้าง โดยเฉลี่ยแต่ละเดือน

เพื่อน ญาติ พี่น้อง

☐ 1. น้อย	☐ 2. ปานกลาง	☐ 3. มาก

สหกรณ์

() 1. น้อย () 2. ปานกลาง () 3. มาก

โรงรับจำนำ

() 1. น้อย () 2. ปานกลาง () 3. มาก

บริษัทขายสินค้าเงินผ่อน

() 1. น้อย () 2. ปานกลาง () 3. มาก

สวัสดิการที่ทำงาน

() 1. น้อย () 2. ปานกลาง () 3. มาก

บริษัทบัตรเครดิต

() 1. น้อย () 2. ปานกลาง () 3. มาก

อื่นๆ

5. ท่านมีหนี้สินประมาณเท่าไรเฉลี่ยต่อเดือน

() 1. ไม่มีหนี้สิน () 2. ไม่เกิน 10,000 บาท

() 3. 10,000-20,000 บาท () 4. 20,000-30,000 บาท

6. ท่านมีการออมในรูปแบบทรัพย์สินประเภทใดบ้าง

() 1. ไม่มี (ข้ามไปตอบข้อ 7)

() 2. มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. บ้าน () 2. ตึกแถว/ อาคารชุด

() 3. ที่ดิน () 4. รถยนต์

() 5. รถจักรยานยนต์ () 6. เรือ

() 7. ทองคำ อัญมณี () 8. เงินฝาก หุ้น พันธบัตร

7. ท่านมีการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงินในระบบหรือไม่

() 1. ไม่มี (ข้ามไปตอบข้อ 8)

() 2. มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. เก็บเงินสดไว้ในมือ

() 2. เงินฝากกับธนาคารประเภทฝากออมทรัพย์

() 3. เงินฝากกับธนาคารประเภทฝากประจำ

- () 4. ซื้อสลากออมสิน
- () 5. จ่ายเงินเข้ากองทุนเลี้ยงชีพของที่ทำงาน
- () 6. ประกันชีวิตโดยมีการจ่ายเงินเพื่อสะสมระยะยาว
- () 7. เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ของที่ทำงาน

8. ท่านมีการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงินนอกกระบบหรือไม่

- () 1. ไม่มี (ข้ามไปตอบข้อ 9)
- () 2. มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () 1. เล่นแชร์
 - () 2. ออกเงินกู้ โดยคิดดอกเบี้ย

9. วัตถุประสงค์ของการออมของท่านได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน
- () 2. เพื่อซื้อทรัพย์สิน
- () 3. เพื่อเก็บไว้ใช้ในยามชราเกษียณอายุ
- () 4. เพื่อใช้สำหรับการศึกษาของตนเอง
- () 5. เพื่อจัดตั้งธุรกิจในอนาคตหรือขยายธุรกิจ
- () 6. เพื่อเป็นมรดกให้ลูกหลาน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม

คำชี้แจง: โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในหน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ลำดับ	ระดับความคิดเห็น			
	ประจำ ทุกเดือน (3)	เกือบทุก เดือน (2)	หลาย เดือนครั้ง (1)	ไม่ออม (0)
1. ท่านออมเงิน โดยการนำเงินไปฝากธนาคาร				
2. ท่านออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ				
3. ท่านออมเงิน โดยการเล่นแชร์				
4. เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์				
5. ท่านออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร				

6. ท่านออมเงิน โดยการนำเงินฝากผ่านกองทุน
สำรองเลี้ยงชีพของ ที่ทำงาน

ลำดับ

ระดับความคิดเห็น

ประจำ ทุกเดือน	เกือบทุก เดือน	หลาย เดือนครั้ง	ไม่ออม
(3)	(2)	(1)	(0)

7. ท่านออกเงิน โดยการนำเงิน ไปให้กู้ยืม

8. ท่านออมเงิน โดยการนำไปซื้อทอง

หรือลงทุนในหุ้น

9. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
.....
.....